

www.okumayISEV.com

LA FONTAINE MASALLARI

DİJİTAL e-KÜTÜPHANE

isev.org.tr

Jean de La Fontaine

Jean de La Fontaine (okunuşu Lafonten) (d. 8 Temmuz 1621 Château-Thierry - ö. 13 Nisan 1695 Paris) Fransız şair ve yazar.

Yazdığı fabl eserleri ile tanınmıştır. Varlıklı bir ailenin çocuğuydu. Paris'te kolejde okudu. Hukuk tahsili yaptı. Papaz yetiştirilmek istenildi. Lise de kiliseden ayrıldı. Okul hayatında başarılı bir öğrenci olamadı. Gençliğinde baba mesleği olan orman ve su kanalları işleriyle uğraştı. Çeşitli memurluklarda bulunmuş, düzensiz bir hayat yaşamıştır. Yazdığı eserler şimdi ki zamanımızda ilk öğretim ve lise düzeylerinde kitaplara konmuştur.

La Fontaine masallarındaki konular, şark klasiklerinden alınmadır. La Fontaine'den çok önceleri yazılmış Beydeba'nın Kelile ve Dimne eserindeki hikâyelerin 18 tanesi[1], bu Fransız edebiyatçısı tarafından şiir şeklinde tekrarlanmıştır. Masalları çoğunlukla herkesin anlayabileceği bir şekilde yazılmıştır. La Fontaine'in canlı, hızlı, incelik ve nükte dolu bir anlatımı vardır. Kişilerini hemen daima hayvanlar arasından seçerse de bazan insanları, bilhassa köylüleri de olaylara karıştırır. Sık sık bahsettiği hayvanlar aslan, kurt, tilki, eşek ve horozdur.

La Fontaine, kötüyü göstererek iyinin ne olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Ancak şiirlerini okuyan çocuklarda herhangi bir açıklama yapılmazsa tam ters etkinin hasıl olduğu da bir gerçektir.

Masalları toplam olarak 238 adet olup, 12 kitapta toplanmıştır. 1668'de basılan ilk altı kitabında 124 masal vardır ve bunlar birinci cildi meydana getirir. İkinci cilt 1678'de basılan beş kitaptır. En son 1694'de bastırıldığı üçüncü cilt ise tek kitaptan ibarettir.

La Fontaine, roman ve piyes de yazmıştır. Nakaratlı uzunca şiirleri ve şiirli mektupları vardır. Hadım, Gülünç Macera, Floransalı, Büyük Maşrapa, Köy Sevdaları komedi türündeki eserlerindedir. Contes (Kont) isminde şiirli hikâyeler eserinden dolayı Fransız Akademisine kabul edildi. 13 Nisan 1695'te Paris'te öldü.

KARGA İLE TILKI

Birgün, Tilki kardeş, gagasına tutuşturduğu iri bir parça beyaz peynirle, ağacın dalına konan Kargayı görünce kendi kendisine, “İşte tam bana layık” diye söylendi. “Çünkü ben bir Tilkiyim” Sonra, sesine tatlı bir ton vermeye çalışırken, ağacın tam altına yaklaşıp;

“Günaydın, Karga Hanım” diye söze başladı, “Bilhassa bugün ne kadar zarif görünüyorsunuz. Gözleriniz pırıl pırıl, tüylerinizse adeta cilalanmış. Ben, sesinizin de, aynen vücudunuz gibi, bütün diğer kuşlardan büyük bir üstünlük taşıdığı hakkında iddiaya girişebilirim. Lütfen bana, yalnız, bir tanecik olsun şarkı söylemez misiniz ki, sizi diğer hayvanların kraliçesi sıfatıyla selamlayayım!”

Karga, derhal başını yukarıya doğru kaldırarak, bütün kuvvetini toplayıp, o bet sesiyle, “Gak!” lamıya başlar başlamaz peynir yere düştü ve Tilki hiç vakit kaybetmeksizin onu kaptı ve Kargaya dönerek:

“Yeter, yeter!” dedi. “Bütün istediğim işte bundan ibaretti. Verdiğin peynirine karşılık ben de sana bir nasihatta bulunacağım:

“Dalkavuklara, hiçbir zaman itimat etmeyiniz.”

ARSLAN PAYI

Günlerden bir gün Arslan, Tilki, Çakal ve Kurt ile beraber ava çıkmıştı. Hep birlikte arandılar, arandılar, arandılar ve nihayet bir dişi geyiğin izini bularak peşine düşüp hayatına son verdiler. Derken, sıra avın taksimine geldi. Arslan, “Dörtte biri bana ayrılacak” diye kükredi.

Bunun üzerine, diğer üçü, geyiğin derisini yüzüp hayvanı dört parçaya böldüler. Sonra Arslan, kadavranın önüne geçerek, hükmünü bildirdi: “Birinci dörtte bir pay benim idi: Çünkü vahşi hayvanların kralıyım. İkinci dörtte bir de benim olacak; çünkü hakemliğinizi yapıyorum. Üçüncü dörtte bir yine bana verilecek; çünkü bu benim avda payıma düşen en meşru hakkım. Dördüncü dörtte bir’e gelince: Görelim, bakalım, içinizden hanginiz, şuna bir pençe atmaya cesaret edecektir!”

Tilki, başı önüne eğik, diğerleri gibi oradan uzaklaşırken, kendi kendine içinden şu sözleri homurdandı:

“Büyüklerin yükünü daima paylaşabilirsiniz ama kazancını asla!”

HOROZ İLE İNCİ

Horoz, beş aşağı, on yukarı çiftlikte gezdiği bir gün birden samanların arasından bir şeyin parıldadığını farketti. Hemen, “Kukuriku-ku!..” diye öttü. “Tam bana göre, tam benim için...” Ve derhal yere eşelemeye koyuldu. Fakat çıka çıka ne çıksa beğenirsiniz; tesadüfen birisinin düşürmüş olduğu bir inci tanesi değil mi! O zaman Horoz Efendi, büyük bir hışımla, “Senin kıymetini bilen insanlara, sen çok şeyler ifade edebilirsin”, diye söylendi. “Ama benim için, bir tek mısır tanesi, senin bir avuç dolusu miktarından bin kere evladır.”

“Kıymetli şeyler, ancak kıymetlerinin bilindiği bir muhitte buldukları taktirde bir mana ifade ederler.”

KÖPEK İLE GÖLGE

Tesadüfen Köpek bir gün, edindiği et parçasını rahatça yiyebilmek için, onu sıkı sıkı ağzında kıştırarak, evinin yolunu tutmuştu. Gine tesadüfen, yol üstünde akmakta olan bir derenin üzerinden karşı tarafa geçebilmek maksadıyla, iki kıyı arasına bir kalas yerleştirilmişti. Köpek, kalasın tam ortasına gelmişti ki, birden bire, durgun suyun içinden, ağzındaki kocaman bir et parçasıyla kendisine bakan diğer bir köpeği görünce, akli başından gitti ve o eti kapmak hırsı içerisinde, sudaki aksine (kendi gölgesine) doğru, müthiş bir istekle ağzını açar açmaz, şişman et parçası dışarıya fırlayarak, bir daha görünmemek üzere sulara gömüldü.

Elindeki ile yetinmeyip, hayal ettiklerini de almaya kalkarsan, hepsini birden kaybedersin.

KURT İLE LEYLEK

Kurt, yakalayıp hakladığı avını, afiyetle iyice yediği sırada, etin içindeki kemiklerden bir tanesi, birden bire boğazına takıldı, ne kadar uğraştı ise de, onu bir türlü yutamadı. Geçen zamanla beraber, ağrımaya başlayan boğazının ıstırabı nihayet dayanılmaz bir hal alınca, duyduğu korkunç acıdan kendisini kurtaracak bir çare bulmak ümid ile, müthiş inilti içinde, oradan oraya koşmaya başladı. Kime rast geldiyse, boğazındaki kemikten kendisini kurtarması için gönlünü yapmaya çalıştı. “Ne olur!” diyordu. “Şunu çıkartiver! Bak sana neler, neler vereceğim...”

Nihayet bir Leylek, bir kere tecrübe etmeye razı oldu ve Kurt’a, sırt üstü yere yatıp, gücünün yettiği kadar çenelerini açarak, hiç kıpırdamadan beklemesini söyledi. Sonra, uzun gagasını, Kurt’un boğazından aşağıya sokarak, orada sıkışıp kalmış kemik parçasını, yavaş yavaş yerinden oynattı, oynattı, oynattı ve en sonunda da, kurtarıp dışarıya aldı. İşi bitince:

“Şimdi artık, vaat etmiş olduğun mükafatı görebilir miyim?” diye sordu.

Kurt, keskin iri dişlerini gösterir şekilde sırtarak,

“Sahip olduklarınla yetinmene bak” diye cevap verdi. “Sen başını, bir Kurt’un ağzının içine sokup çıkarttığın halde hala, hayattasın. Bundan büyük mükâfat mı olur!”

“Minnet ile açgözlülük bir arada barınmaz.”

ADAM İLE YILAN

Köylünün birinin oğlu, kazara Yılan'ın kuyruğuna bastı ve yılan dönüp, derhal onu öyle bir kıyasıya soktu ki, çocuk öldü. Baba, o hırsızın içinde, baltasını kaptığı gibi, Yılanın üzerine yürüdü, baltanın indiği yerden kuyruk koptu. O günden sonra yılan, duyduğu intikam hissiyle, köylünün çiftliğine dadanarak, öküz ve ineklerine musallat olup, büyük ziyanlar yaptı.

Köylü, başa çıkamayacağını anlayınca, işi tatlıya bağlamanın en doğru yol olduğuna karar verdi ve Yılan'ın yuvasının ağzına giderek seslendi:

“Haydi, olanları affedip, unutulalım; belki de, oğlumun cezalandırıp, hayvanlarımdan intikam almakta haklı idin. Fakat benim de intikam hissim muhakkak ki yerindeydi. Şimdi, her ikimiz de, hırslarımızı giderdiğimizize göre, neden eskisi gibi yine dost olmayalım?”

Yılan, hemen cevabı yapıştırdı:

“Hayır, istemiyorum. Hediyelerini geri al. Sende o evlat, bende de bu kuyruk acısı oldukça hiçbir zaman eskiye dönemeyiz.”

İncinmeler belki affedilir ama asla unutulamaz.

ŞEHİR FARESİ İLE KÖY FARESİ

Bir zamanlar, Şehir Faresi, köy Faresine misafir gitmeye karar vermişti. Köydeki fare, bu ani gelen misafirini son derece severdi, onun için, şehir faresini, gayet andan karşıladı, ikramlarda bulundu. Fakat sofrasında bürölce, pastırma, beyaz peynir ve ekmekten başka ikram edecek bir şeyi yoktu. Bunu gören Şehir Faresi, uzun burnunu biraz daha havaya kaldırarak Köylü Fareye şöyle bir bakıp:

“Kardeş,” dedi. “Bu kadar zayıf bir gıda ile nasıl yetiniyorsun, hiç anlıyamadım. Ama, hakkın var Köy yerde, bundan daha iyisini bulacak değilsin ya... Sen benimle şehre gel de, nasıl yaşanılır, sana göstereyim. Şehirde sadece bir hafta kaldığın zaman, şimdiye kadar köy hayatına, nasıl olmuşda, tahammül etmişim diye, kendi kendine hayret edeceksin.”

Derhal harekete geçerek iki fare yola koyuldular. Şehir Faresi'nin malikanesine vardıklarında artık gece olmuştu. Terbiyeli Şehir Faresi, misafirine dönerek:

“Bu kadar uzun bir yolculuktan sonra, herhalde, bir şeyler yiyip içmek istersin,” diye onu, muhteşem yemek salonuna götürdü.

Henüz sona ermiş, nefis bir ziyafetin kalıntılarından olan reçeller, pastalar, elmasiyeler ve daha bunlar gibi nice güzel şeylerden,

çimnenmiye başlamak suretiyle yemeye koyuldular. Derken, ortalığı birden bire bir havlama sesi kapladı. Köy faresi, hemen sordu:

“Bu ne bu?”

Öbürü cevap verdi:

“Sadece evin köpekleri...”

“Sadece mi?” diye Köy Faresi konuşmasına devam etti. “Böyle bir müzikten bilhassa yemek zamanlarında hiç hoşlanmam.”

Konuşmaları, tam ara verdiği sırada, salonun kapısı bir hışımla ardına kadar açılarak iki iri köpeğin içeriye dalmasıyla farelerin kaçışması bir oldu.

“Hoşça kal yeğen” diye Köy Faresi veda ederken öbürü hayretle sordu:

“Ne, gidiyor musun?” Köy Faresi cevap verdi:

“EVET!”

Pasta ile şarabı korku içinde yemektense, peynir ile ekmeği, emniyette yemek, evladır.

KURT İLE KUZU

Vakti zamanında, Kurt, bir tepenin hemen yanındaki derenin kıyısından su içiyordu. Biraz aşağısına bakınca, bir de ne görsün, mini mini, semiz bir Kuzuda aynı dereden su içmiyor mu? Hemen, kendi kendisine, “Akşam yemeğim tamam” diye söylendi; “Eğer münasip bir sebep bulabilirsem...”

Sonra, kalın sesiyle Kuzuya seslendi.

“Niçin içtiğim suyu bulandırıyorun? Bu ne cesaret?”

Kuzucuk cevap verdi.

“Eğer içtiğiniz su, çamurlu ise, sebebin, benim olmasına imkan yok, efendim; çünkü su, sizden bana doğru akıyor.”

“Pekala,” diye Kurt homurdandı. “Öyle ise neden geçen sene tam bu zamanda bana hakaret dolu sözler sarfetmiştin?”

“Ona da imkan yok, efendim” diye küçük Kuzu tekrar cevap verdi. “Çünkü, ben daha altı aylığım. Geçen sene dünyada yoktum ki...”

Kurt, dişlerini çıkartıp yavrucuğum üzerine atılırken:

“Ben, onu-bunu bilmem” diye homurdandı. “Sen değilsen, babandı.”

Ve sonra, çıtır, çıtır, çıtır, Kuzuyu bir güzel yedi. Fakat, Kuzucuk son nefesin iverirken, ağzından şu sözler fırlamıştı:

“Zalime, mazeretin her türlü, hizmet eder.”

HASTA ARSLAN

Hayatının sonuna gelmiş olan Arslan, birazcık nefes alabilmek için, ininin önüne uzanmış yatıyordu. Çok hasta ve nefes nefeseydi. Tab'asındaki bütün hayvanlar, etrafında toplanarak, onun kuvvetten düştüğünü gördükçe yaklaştılar. Nihayet, artık ölek üzere olduğunu iyice anladıklarında, her biri ayrı ayrı, içinden şöyle düşündü: "İşte, tam, yaptığı haksızlıkların hesap verme zamanı..."

Sonra, Yaban Domuzu, keserleriyle üzerine çullandı, bir Yaban Öküzü, boynuzlarını sırtında bile di. Fakat bütün bunlara rağmen, Arslan hala, önlerinde aynı bitkin halde yatıyordu. Bu vaziyeti uzaktan takip eden Eşek, ortada artık korkulacak bir şeyin kalmadığına iyice kanaat getirince, kuyruğunu havaya kaldırarak, yaşlı Arslan'a iyice yaklaşp arka ayaklarıyla yüzüne vurdu, vurdu. Arslan, iki türlü ıstırabının arasından, "İşte, bu çifte ölüm!" diye inledi.

"Korkaklar, efendilerini ancak, ölüm halindeyken tahkir edebilirler."

EŞEK İLE FINO KÖPEĞİ

Birgün çiftçi, hayvanlarını, şöyle bir gözden geçirmek üzere ahırlarına geldi. Bunların arasında daima iyi doyurulan, arada sırada efendisini sırtında taşıyan eşek de vardı. Çiftçinin yanı sıra, zıplaya sıçraya, mesut ve şen Fino Köpeği gelmekteydi. Çiftçi ceplerini yokladı, güzel bir yiyecek buldu ve onu küçük köpeğine uzattıktan sonra, hizmetkarlarına emirler vermek üzere oturdu. Köpek hemen, efendisinin kucağına zıplamıştı.

Çiftçi, onun küçük kulaklarını okşarken, Fino da, ellerini yalıyordu.

Eşek, bu manzarayı karşıdan görünce, birden bire ipinden kurtuldu. Tıpkı, köpek gibi, zıplayıp, hoplamaya başladı. Çiftçi, koskoca Eşeğin haline, kahkahayı bastı. Eşek, bu gülmeden büsbütün yüz bularak, bu sefer de, efendisinin kucağına çıkmak hevesiyle, iki ayağının üzerinde kalkıp çiftçiye çullanınca, işçiler, ellerindeki sopa ile taraklarla dar yetiştirtiler.

“Eşek şakası ile oyun olmaz.”

ARSLAN İLE FARE

Bir tarihte, uykuya dalmış olan Arslan'ın üzerinde, mini mini bir farecik dolaşıyordu. Oradan oraya koşuşmaları, nihayet Arslanı uyandırdı. Hayvan, koskocaman pençesini uzatırken, onu bir lokmada yutmak üzere, iri çenelerini sonuna kadar açtığı sırada, küçük Fare:

“Oh, affedersiniz, Kralımız” diye bağırdı. “Bu seferlik bağışlayın; yaptığınızı, hiçbir zaman unutmayacağım. Benim de, günün birinde, bu büyük iyiliğinize karşı cevap vermeyeceğimi kim bilebilir!

Minicik Fare'nin, kendisine yardım etmek fikri, Arslan'ın o derece tuhafına gitti ki, bir garip his içinde, pençesini açıp, küçüğü azad etti.

Bir zaman sonra, Arslan, bir tuzağa yakalandı. Hayvanı canlı olarak Krala götürmek isteyen avcılar, onu bir ağaca bağladıktan sonra, vagon aramaya gittiler. Tam o sırada, tesadüfen o taraftan geçmekte olan bizim küçük Fare, bu acıklı manzarayla karşılaşınca, derhal yolunu değiştirip, Vahşi Hayvanlar Kralı'nı, kısıvrak bağlayan ipleri kemire, kemire onu hürriyetine kavuşturdu ve ayrılırken:

“Doğru söylememiş miyim?” diye sordu.

“Küçük arkadaşlar büyük dostluklar yapabilirler.”

KIRLANGIÇ VE DİĞER KUŞLAR

Kurbağalar, sazlık bir bataklıkta, tahayyülün işleyebileceği kadar mesut yaşıyorlardı. İstedikleri zaman suya atılıyor, hiç kimseye aldırış etmiyor ve hiçbir kimse tarafından rahatsız edilmiyorlardı. Fakat içlerinden bazıları, böyle başıboş bir hayat tarzının doğru olmadığını, başlarına bir kralın getirilerek teşkilatlandırılmaları icabettiğini düşündüler ve yukarıya Jüpiter'e bir arzuhal göndermeye karar verdiler. "Ey kudretli Jupiter" diyorlardı. "Başımız bir kral gönder ki, bize hükmedip, hepimizi intizama soksun."

Jupiter, kurbağaların bu arzusuna gülerek, bataklığın ortasına koca bir kalas gönderdi. Suyun ortasına düşerken öyle bir ses çıkarmıştı ki, kurbağaların hepsi de ölürcesine korkarak, tam ortalarına düşen bu, gökten inme canavarı, daha iyi görebilmek için, kıyıya zıplaştılar, fakat bir zaman sonra, onun, yerinden hiç kımıldamadığına hayretle şahit olunca, cesaretlilerinden iki veya üç tanesi tekrar suya atlayıp kalasa doğru yüzdü. Hatta onun, yine kımıldamadığını görünce ona dokunmaya bile cesaret etti; buna rağmen kalas, yerinden oynamamıştı. O zaman, Kurbağaların en kahramanı, büyük bir cesaretle kalas'ın üzerine zıplayıp, beş aşağı – on yukarı dans etmeye başladı. Kendisini gören bütün diğer

arkadaşları da yanına gelip aynı şeyi tekrarladılar. Ondan sonra yine bir zaman Kurbağalar, tam ortalarında yatan yeni Kalas Krallarına en ufak bir ehemmiyet vermeksizin işleriyle uğraşıp durdular. Fakat bu, onları memnun etmiyordu. Bu sebeple, Jupiter'e, bir ikinci arzuhal göndermeği kararlaştırdılar. Yazılarında, "Ey, Jupiter" diyorlardı. "Bizler, sahici bir Kral istiyoruz; öyle bir kral ki, hakikaten hepimize hükümsün."

Bu istek, Jupiter'i, fena halde kızdırdı ve Cennet İlahı, Kurbağaların arasına, bu sefer de, bir Leylek gönderdi. Leylek, onları yiyip bitirirken, iş işten geçmiş olduğu halde, pişmanlıklarını şu sözlerle bildirdiler:

"Vcdansızcasına hükmetmektense, hiç hükmetmemek, evladır."

İŞ BAŞINDAKİ DAĞLAR

Bir gün, Köylüler, Dağların, birden bire faaliyete geçmiş olduğunu farkettiler. Zirvelerden duman tütüyor, yer, ayaklarının altında sarsılıyor, ağaçlar devriliyor, tepelerden iri kayalar yuvarlanıyor. Muhakkak, muhakkak müthiş bir şeyin olacağına adeta emindiler. Meydana gelecek o müthiş şeyin ne olduğunu görebilmek için bir araya gelerek, aynı noktada toplandılar; beklediler, beklediler, beklediler. Fakat hiçbir şey çıkmadı. Nihayet, çok şiddetli bir deprem ile tekrar yer yerinden oynadı. Dağlarda muazzam bir yarık açıldı. Köylüler hep birden dizlerinin üzerine gelip yine beklediler. Nihayet, nihayet en sonunda, o muazzam yardan minicik, nokta kadar, pembe başlı bir farenin çıktığını gördüler. İşte o gün – bugün hep şu aynı sözü söylerler:

“Çok patırdı duydun mu, fazla bir şey bekleme.”

TAVŞANLAR İLE KURBAĞALAR

Tavşanlar, diğ er vahŒi hayvanlar tarafından öylesine rahatsız ediliyorlardı ki, artık nereye gideceklerini ŒaŒırmıŒlardı. Daha, uzaktan bir hayvan gördüler mi, tabana kuvvet kaçıyorlardı. Gine bir gün, üzerlerine doğru gelmekte olan yabani bir at sürüsünden kurtulabilmek için, bütün hızlarıyla yakınlardaki bir g l kıyısına doğru koŒtular. Böylece, her an korku içinde yaŒamaktansa, bir kerede ölmek, herhalde daha iyiydi. Fakat tam g le yaklaŒtıkları sırada, TavŒanların, ayak sesinden deli gibi korkmuŒ bir sürü Kurbağanın, kendilerini bir anda suya attıklarını hayretle gördüler. İçlerinden bir TavŒan:

“Hakikaten” diye konuŒtu. “İŒler, dıŒarıdan göründüğü kadar kötü deđilmiŒ, meğer.”

“Her zaman, sizden daha beter durumda bulunan bir kimsenin olduğunu unutmamalısınız.”

KURT İLE OĞLAK

Damın üstüne çıkmış olan bir Oğlak, uzanıp aşağıya baktığında, sokaktan geçen Kurt7u görünce, bulunduğu yerden, derhal tecavüze geçti.

“Cani! Hırsız!” diye, en büyük düşmanına bağırdı. “Niçin, namuslu ve iyi insanların evleri arasında dolaşıyorsun? Alçak niyetlerinin gayet iyi bilindiği bu yerlerde ne işin var? Hangi cesaretle kendini, onlara göstermektesin?”

Kurt, dişlerinin arasından, söylendi.

“Sana lanet ediyorum, küçük ahbap.”

“Emin bir mesafeden cesaret göstermek gayet kolaydır.”

ODUNCU İLE YILAN

Bir kışg ünü, odun kesmekten dönmekte olan bir Oduncu, kar'ın üstünde yatan, siyah bir şeye rastladı. Ne olduğunu anlamak üzere yanına yaklaştığında, canlıdan ziyade ölmüşe benzeyen bir yılan olduğunu gördü. Onu, ısıtıp canlandırmak ümidiyle, hayvanı göğsüne bastırarak alelacele evinin yolunu tuttu. Kapıdan girer girmez ise, yılan göğsünden çıkartıp, ateşin hemen önündeki yer e bıraktı. Çocuklar başına toplandılar. Öylece, el sürmeden, karşıdan seyrederek, Yılanın, yavaş yavaş kendisine geldiğini gördüler. O zaman küçüklerden birisi, dizlerinin üzerinde çömelerek, okşamak üzere, mini mini elini uzattığı sırada Yılan, bir ok süratiyle başını kaldırıp zehirli dişlerini çıkartarak yavrucağı tam sokup öldüreceği zaman, Oduncu, baltasını kaptığı gibi Yılan'ı ikiye böldü. Sonra, "Oh," diye söylendi.

"Kalpsizlerden şükran hissi beklemek hatadır."

SAÇSIZ ADAMLA KARA SİNEK

Saçsız başlı bir adam, sıcak bir yaz günü, işten sonra, dinlenmek üzere oturmuştu. Tam o sırada, durmadan vızıldayan kara bir sinek, adamın çıplak kafasına musallat oldu. Onu, arada bir ısırarak, tepesinde uçmaya başladı. Adam, sineğe vurmaya niyetiyle elini kaldırıp indiriyor, fakat –çat!- diye inen eli, sineğe değil de çıplak başına vuruyordu. Bir zaman sonra, sinek gene rahatsızlık vermekte devam edince bu sefer, sinekten daha akıllı çıkan adam, şöyle dedi:

“Alçak düşmanları kale almakla, sadece kendimizi incitiriz.”

TILKI İLE LEYLEK

Bir zamanlar, tilki ile leylek, birbirlerini sıra ile ziyaret gidiyor, pek iyi geçinen iki arkadaş manzarası taşıyorlardı. Sıranın yine Türkiye geldiği bir seferinde, sırf şaka yapmak niyetiyle Tilki, ikram olarak, sarı renkli, düz bir tabağa koyduğu çorbayı ortaya getirdi. Kendisi tabağının içindekini kolayca içebildiği halde, Leylek geldiği kadar aç sadece uzun gagasının ta ucunu ıslatmış olarak sofradan ayrıldı.

Tilki:

“Çok üzüldüm,” diye konuştu. “Çorba, galiba seveceğin gibi olmamış...” Leylek, hemen cevap verdi.

“Özür dilemene hiç lüzum yok, dostum! Dilerim ki, bu ziyaretimi, pek yakın bir gelecekte iade eder, gelip sen de, benimle bir yemek yersin.”

Berberce, aralarında bir gün kararlaştırıldı ve –Tilki ile Leylek o gün sofraya oturduklarında, Leylek, yemek olarak, sadece boynunu uzun ve dar bir sürahiyi ortaya getirdi. Leylek, uzun gagasını, sürahinin içine sokup, kemali afiyetle karnını doyururken, Tilki de, ancak, sürahinin dışını yalayabiliyordu. Leylek, kabın içindekini bir güzel yiyip, karnını doyurduktan sonra Tilkiye döndü ve:

“Bu yemek için af dilemiyorum” dedi.

“Kötü bir hareket karşılığını hakeder.”

TİLKİ İLE MASKE

Bir tilki, nasıl oldu, bilinmez, tesadüfen bir tiyatronun kıyafet odasına girmişti. Birden bire, kendisine bakan bir çehreyle karşılaşınca son derece korktu, fakat, ona daha, daha dikkatle bakınca, onun, aktörlerin, temsil esnasında yüzlerine taktıkları cinsten bir maske olduğunu farketti. O zaman:

“Oh”, dedi. “Ne kadar güzel görünüyorsun! Ama ne yazık ki bir aklın yok.”

“Dış görünüş, iç kıymetlerin zayıf ifadesidir.”

ALAKARGA İLE TAVUSKUŞLARI

Alakarga, Tavuskuşlarının gezinmekte olduğu bir avluya gitmişti. Oralarda dolaşırken, Tavuskuşlarından, tüy dökümü zamanlarında düşürmüş oldukları birkaç tüy buldu. Onları güzelce, kendi kuyruğına bağladıktan sonra, gayet mağrur bir eda ile Tavuskuşlarına doğru yürümeye başladılar. Fakat onlara iyice yaklaşınca kuşlar, karganın hilesini derhal anladılar ve üzerine atılarak, uydurma kuyruğunu yolup çıkardılar.

Bu hadiseden sonra Alakarganın, diğerk alakargaların yanına dönmekten başka çaresi kalmamıştı. Fakat kendisini, muayyen bir mesafeden seyretmiş olan arkadaşları da onu, yanlarına kabul etmediler ve dediler ki:

“Güzel kuşları güzel yapan, sadece tüyleri değildir.”

KURBAĞA İLE ÖKÜZ

Küçük bir kurbağa, “Oh, babacığım” diye yanı başında oturan bir diğetine seslendi. Beraberce, bir su birikintisinin kıyısında idiler. “O kadar korkunç bir canavar gördüm ki!” diye sözlerine devam etti. “Başındaki boynuzlar ile bir dağ kadar büyüktü; kocaman bir kuyruğu vardı ve tırnakları ikiye ayrıldı.”

“Uzatma, yavrum, uzatma!” diye, Baba Kurbağa onu susturdu. “O, canavar dediğin, sadece, Çiftçi White’in Öküzü’dür... Hem söylediğin kadar da büyük değil. Olsa olsa, benden biraz daha iricedir. Fakat mamafih, ben de, onun kadar büyüyebilirim. Bak da gör...”

Sonra kendisini şişirdi, şişirdi ve sordu:

“Bu kadar büyük mü idi?”

“Oh, ondan çok büyüktü” diye küçüğü cevap verdi.

Büyük Kurbağa, tekrar kendisini şişirmeye başladı. Daha, daha şiştikten sonra, Küçük Kurbağa’ya, öküzün, burdan da mı büyük olduğunu sordu.

“Daha büyüktü, baba, çok daha büyüktü” diye yavru haykırdı.

Bunun üzerine Baba Kurbağa bütün gücü ile, son bir nefes daha aldıktan sonra kendisini şişirdi, şişirdi, şişirdi ve:

“Öküzün, şu halim kadar büyük olabileceğine katiiyen inanmıyorum” dedi; dedi ama demesi ile patlaması da bir oldu.

Lüzumundan fazla kendini beğenme, o kimseyi, felakete sürükler. (Veya) nefsi gurur, nefsin mahfına sebep olur.

ANDROKLES

Vakti zamanında, Androkles isimli bir esir, efendisinden kaçarak bir ormana sığınmıştı. Etrafta gezinirken, birden bire, inilti içinde, ıstıraptan kıvranan bir Arslan'ın önüne çıkıverdi: Önce dehşetli ürktü; kaçmaya yeltendi, fakat hayvanın, yerinden kımıldamadığını görünce, gerisin geriye dönerek ona doğru yürüdü. Yanına yaklaştığında, Arslan, berbat bir halde şişmiş, kanamakta lona iri pençesini kendisine uzattı. Androkles, dikkatle bakınca pençeyle, büyük bir dikenin girdiğini, bütün bu ıstırapta onun sebep olduğunu anladı. Dikeni, derhal oradan çıkarıp yarayı temizledikten sonra, gömleğinin kolundan yırttığı parça ile güzelce sardı. Az sonra ise, gine ayağa kalkabilen Arslan, tıpkı bir köpek gibi esirin ellerini yalayarak önüne düşüp onu inine götürdü. Artık her gün, Androkles'e avladığı etleri taşıyordu. Fakat bu başbaşa mesut yaşayışları uzun sürmedi; çünkü beraberce yakalanmışlar, esir, günlerce aç bırakılacak bir arslana yedirilmek üzere, zindana atılmış, Arslan da, aç ve susuz bir halde hücreye kapatılmıştı.

Nihayet günü gelince, İmparator ile, erkanı, localara yerleşip seyire hazırlanırken, esir Androkles de arenanın orta yerine çıkartıldı. Şimdi sıra Arslan daydı. Günlerden beri aç ve susuzluktan

yarı çıldırmış bir halde, avının üzerine atılmak üzere, kükreyerek ağzından köpükler saçarak ortaya fırlayan Arslan, bütün hırsıyla koştu, tam avına atılacağı sırada, onu, kokusundan tanıyınca derhal önünde, dört ayağının üzerinde, yere çöküp, aynen bir köpek sadakatiyle dostunun ellerini yalamaya başladı.

İmparator şaşırmişti. Esiri yanına çağırttı ve baştan sona, bütün hikayeyi, olduğu gibi dinledi. Bu anlatılanlar, hükümdarda öyle bir tesir yaptı ki, derhal esirin affedilip hürriyetini iadesine, Arslanın da, Anavatani ormanına saliverilmesini emretti.

Şükran, asil ruhların nişanesidir.

YARASA, KUŞLAR VE HAYVANLAR

Kuşlarla vahşi hayvanlar arasında büyük bir döğüş yapılmak üzereydi. Her iki ordu da, hazırlıklarını bitirmeye yaklaştıkları halde, Yarasa hala, hangi tarafa katılacağını kararlaştırmış değildi. Kuşlar, yanından uçup giderken.

“Haydi bizimle gel!” diye seslendiler.

Fakat Yarasa onlara:

“Ben bir Vahşi Hayvanım” diye cevap verdi:

Sonra, Vahşi Hayvanlar, kanatlarının altından geçti. Uzaklaşırken çağıldılar.

“Haydi, bizimle gelsene!..”

Bu sefer, Yarasa onlara da şu cevabı yaptırdı.

“Ben bir Kuşum.”

Vakit geçti, hazırlıklar bitti, ama, güzel bir talih eseri olarak, daha harbe başlamadan aralarında bir anlaşmaya vardılar. O zaman Yarasa, sevinç gösterilerine katılmak üzere büyük bir hevesle kuşların yanına uçtu. Fakat, Kuşların hepsi de, ona sırtlarını çevirdiler. Sonra, aynı hevesle Vahşi Hayvanların yanına gitti. Gitti ama oraya

varmasıyla kaçması bir oldu; çünkü, az kaldı, hayvanlar tarafından parçalanacaktı. İşte ancak o vakit anladı ki:

**“Ne bir tarafı, ne öbür tarafı tutmayan kimsenin dostu
olamaz.”**

KARACA İLE AVCI

Erkek Karaca, bir gölcüğün kenarında su içiyordu. Sakin sudaki güzel aksine bakarak, "Ah" diye söylendi. "Ne kadar asil boynuzlarım var. Böyle şahane çatalı boynuzlara nerede rastlanır! Asalet sembolü taç'a benzeyen bu boynuzlarına, biraz daha yakışan ayaklarım olsaydı ya... Ne yazık ki, çok ince ve hafif ayaklar onlar.."

Tam o sırada, çıkagelen bir Avcı, keskin bir ısıklıkla beraber, ağaçların arasından okunu fırlattı, Karaca, bir anda ileri atılarak az evvel şikayet ettiği o hafif ve zarif ayakları sayesinde, bir yıldırım süratiyle oradan uzaklaştı. Fakat tam artık gözden kaybolmak üzereydi ki, acelesinin arasında, hangi tarafa sapacağına şaşırılmış olduğu için alçak dalların birbirine dolandığı bir ağaç kümesine girmesiyle boynuzlarını da o dallara takılarak Avcı'nın eline düşmesi bir oldu. Son anında, durmadan:

"Heyhat!" diyordu.

"Ekseriyetle, bize en faydalı olandan şikayet ederiz."

YILAN İLE DEMİR TÖRPÜ

Yılan gezintileri arasında, tesadüfen bir gün bir zırhcının dükkanına girmişti. Yerde, tahtaların üzerinde boy boy, kayarken, birden, derisinin bir demir törpü tarafından acıtıldığını hissetti. Dehşetli bir hırsla dönerek, dişlerini çıkartıp bütün kuvvetiyle törpünün üzerine atıldı. Fakat o zehirli dişleri, çeliğe geçiremediği için, zaferi yarıda kaldı.

Düşünmeden saldırmak faidesizdir.

ADAM İLE ORMAN

Bir gün, elinde bir balta ile Ormana gelen Adam, hususi bir iş maksadıyla ağaçların hepsinden teker teker kendisine bir ufak dal vermeleri için ricada bulundu. Ağaçlar, iyi tabiatlı yaratıklardı. Bu sebeple, Adam'ın isteğini yerine getirdiler, ama adam onunla ne yapsa beğenirsiniz! Aldığı bu dalı, güzelce, baltasının sap yerine geçirip, bir biri ardından ağaçları devirmeye başlamasın mı? Ağaçlar, kendilerini mahvedecek silahı, düşmanlarına eline kendileri vermiş bulunmakla ne büyük bir aptallık yaptıklarını ancak o zaman anladılar.

“Düşmanınıza silah vermeyiniz.”

KÖPEK İLE KURT

Cılız bir Kurt, bir gün açlıktan adeta ölmek üzereyken, bir ev köpeğine rast geldi. Köpek:

“Ah, kardeşim” diye konuştu. “Bunun böyle olacağını ben zaten çok daha evvelden biliyorum. İntizamsız bir yaşayış tarzının, seni mahvedeceği zaten aşıkardı. Niçin sen de, benim gibi daimi olarak bir işte çalışıp, benim gibi, muntazam verilecek yemeklerini yemiyorsun?”

“Hiçbir itirazım olamazdı” diye Kurt cevap verdi. “Eğer uygun bir yer bulabilseydim...”

Köpek, hemen:

“Bu işi sana kolayca halledeceğim” dedi. “Haydi şimdi benimle efendime gel, işimi paylaş, olsun bitsin...”

Böylece Kurt ile Köpek, şehrin yoluna koyuldular. Fakat yarı yola gelmişlerdi ki, Kurt, köpeğin boynundaki tüylerin, yer yer, feci bir halde dökülmüş olduğunu görerek merakla sebebini sordu:

Köpek:

“Oh, hiç mühim bir şey değil” diye cevap verdi. “Sadece geceleri beni zincirlerler de... Takılan tasmanın yeri... Önceleri biraz acıyor ama, sonra çabuk alışıyor...”

Kurt, yapmacık bir hayretle sordu:

“Sadece bu kadar mı? Haydi öyle ise dostum, bana eyvallah...”

“Besili bir esir olmaksızın hür olarak açlıktan ölmek iyidir.”

MİDE İLE AZALAR

Parlak ve güneşli bir gün, vücudun azalarına öyle bir his geldi ki, sanki bütün işi kendileri görüyordu da, bütün yemeği de, tek başına mide yiyordu. Bunun üzerine aralarında derhal bir toplantı tertipleyerek meseleyi uzun uzun görüştüler ve sonunda, mide de, yapılmakta olan işi, yemek olmaktan başka şekilde paylaşıncaya kadar, vazifelerini görmemeye karar verdiler.

Bunun üzerine bir-iki gün, eller, herhangi bir yiyeceği tutmağı, ağız açılmağı ve dişler çiğnemeyi, katiyyen reddetti. Fakat aradan daha pek az bir zaman geçmiş geçmemişti ki, azalar, hayretle, canlılıklarından kaybetmekte olduklarını farkettiler; eller büyük bir zorlukla yerinden kımıldıyor, Çeneler, hemen hemen açılmıyor ve Ağız'ın içi, kupkuru bir halde, bir şey almak istemiyordu. Bacaklar ise, Vücudu taşıyamayacak kadar kuvvetsizdiler. İşte ancak o zaman, hatta Mide'nin dahi, o sessiz sedasız, kendi aleminde çalışmasıyla, vücut için ne büyük bir vazife gördüğünü anladılar. Bütün Aza'lar, elbirliği ile çalışmalıydı; çünkü aksi halde, vücut mahvolacak, hiçbir işe yaramayacaktı.

“Toplumun fertleri, ister aile’de olsun ister vatan’da, kendilerine düşen vazifeleri, titizlikle yerine getirmeye mecburdur.”

GEYİK İLE AHIR BÖLMESİ

Tazıların kovalamalarından kurtulmak için saatlerden beri, nefes nefese koşmakta olan bir geyik, önüne çıkan bir inek ahırından içeriye dalarak, kendisini bölmedeki samanların arasına gizledi ve boynuzlarının uçları hariç, bütün vücudunu samanlarla örttü.

Az sonra, peşinden yetişen avcılar, öğle yemeklerini yemekte olan sığırtmaçlara, civarda bir geyik görüp görmediklerini sordular. Çobanlar, önce aptal aptal birbirlerinin yüzüne bakiştılar, sonra ahıra şöyle ir göz gezdirerek omuzlarını silkip, “Hayır” cevabını verdiler.

Halbuki, daha sonra, ahırları görmeye gelen çiftlik sahibi, henüz ilk bakışta adramlarına dönerek, samanların arasından görünen o acaip çatallı şeylerin ne olabileceğini sorar sormaz, işçiler derhal oraya hücum ederek, geyiği haklayıverdiler. Hayvancık son nefesinde, iş işten geçtiği bir anda anlamıştı ki:

“Hiçbir şey, sahibinin gözünden kaçmaz.”

TİLKI İLE ÜZÜMLER

Sıcak bir yaz günü, meyva bahçelerinin arasında araştırmaya çıkmış olan bir Tilki, yüksek bir asmanın üstünde, nefis bir şekilde olmuş, cins bir üzüm salkımına rastladı. Kendi kendisine:

“Tam susuzluğumu giderecek şahane meyveler.” diye ağzı sulana sulana söylendi; sonra salkıma doğru zıpladı, yetişememişti. Bir daha davrandı. Gene nafile... Derken bir daha, bir daha, bir daha sıçradı. Hiç birisinde de, o iştihayı kamçılayan nefis üzümlere yetişemeyeceğini nihayet anlayınca, gene kendi kendisine, fakat bu sefer hırsla:

“Eminim hiçbir işe yaramazlar... Muhakkak çok ekşidirler” diye dişlerinin arasından söylenerek uzaklaştı.

“Sahip olamadıklarınızı kötölemek kadar kolay şey yoktur.”

TAVUS KUŞU İLE JUNO

Bir tarihte, Tavus Kuşnuun biri, Juno'ya bir arzuhal göndererek, bütün güzelliklerine ilaveten, sesinin de bir bülbülünki kadar nefis olmasını istediğini bildiriyordu; fakat Juno bunu reddetti. Tavus Kuşu arzusunda ısrar edince, ilah, kendisini çok fazla sevdiğini, fakat buna rağmen alacağı cevabın şu olduğunu bildirdi:

“Sahip olduklarınızla yetinmesini bilmelisiniz. Mükemmeliyet, yalnız Allah'a has bir keyfiyettir.”

AVCI İLE GEYİK

Beygir ile geyik arasında geçen bir kavgadan sonra bir avcıya baş vuran beygir, kendisi hesabına geyikten intikam almasını rica etti. Avcı, bu teklifi, büyük bir memnuniyetle kabul ettikten sonra:

“Eğer geyiği yenmek istiyorsan, bu demiri ağzına yerleştirmeme müsaade etmelisin ki, seni bu yularla istediğin tarafa yöneltebileyim” diye Beygire cevap verdi. “Sonra, sırtına da, şu semeri oturtmalıyım ki, beraberce düşmanın peşinden koştuğumuz zaman boyunca, beni mucazeneli tutsun.”

Beygir, şartları kabul edince de, avcı, hayvanı semerleyip yularladıktan sonra üzerine sıçrayıp yola düzüldü. Bir zaman sonra, Beygirin ve Avcının gayreti ile, geyik tutuldu. Beygir hemen Avcıya dönerek:

“Haydi, artık bunları, sırtım ve ağzımdan çıkar da kurtulayım” dedi.

O vakit Avcının Beygire verdiği cevap şu oldu:

“O kadar aceleye ne lüzum var dostum! Artık seni kendi irademine altına almı bulunuyorum. Bundan böyle, hep öyle kalmanı isterim.”

“İnsanları, kendi arzularınız için kullanacak olursanız, onlar da sizi, maksatlarına alet edeceklerdir.”

TILKI İLE ARSLAN

Tilki, arslanı, ilk defa gördüğü vakit, dehşetli bir korku duymuş ve hemen ağaçların arasına kaçarak orada bir yere saklanmıştı. Vahiş Hayvanlar Kralına ikinci rastlayışında, emin bir mesafeye çekilip bulunduğu yerden Arslanın geçişini seyretti. Üçüncü tesadüfünde ise, doğrudan doğruya, Ormanlar Hakiminin yanına giderek, hatırını, ailesini ve çocuklarının keyiflerini sorduktan sonra kendisini, gine ne vakit görmek saadetine erişeceği sualini yapıştırdı. Sonra da fazla bir merasime lüzum görmeksizin kuyruğunu sallaya sallaya uzaklaşıp gitti.

“Yakınlık, dehşeti ortadan kaldırır.”

ARSLAN İLE HEYKEL

Bir arslan ile bir adam, umumi olarak, insanlarla arslanların arasındaki kuvvet farkı üzerinde konuşuyorlardı. Adamın iddiasına göre, insan yaratıklar, sahip oldukları zeka sebebiyle arslanlardan daha kuvvetliydi. Sözlerinin sonunda, arkadaşına dönerek:

“Şimdi dostum” dedi. “Benimle beraber geliniz de, sözlerimin doğruluğunu size ispat edeyim.”

Böylece, Arslanı'ı, umumi parklardan birine götürerek, bir arslanın tepesine çıkmış, hayvanın çenesini ikiye bölen “Herkül” heykelini gösterdi.

Bunun üzerine Arslan:

“Sözlerinizle, bir şey ispat etmiş değilsiniz!” diye Adama cevap verdi. “Çünkü, bu heykeli yapan da bir insandır.”

“Dileklerimizi, arzuladığımız şekillerde gösterebiliriz.”

KARINCA İLE ÇEKİRGE

Sakin ve parlak bir yaz günü, tarlaların birisinde, bir çekirge, oradan oraya hoplayıp sıçırıyor, sanki saadetini, kainata duyurmak istercesine, sesinin bütün gücü ile, ötüyordu.

Tam o sırada, bir mısır tanesini, yuvasına taşıyabilmek için, kan ter içerisinde ilerlemeye çalışan bir Karıncaya tesadüf etti ve derhal ona seslendi:

“Öyle ıkına sıkına yük taşıyacağına neden gelip de, benimle şarkı söylemiyorsun, aptal karınca!..”

Karınca yürümesine devam ederken cevap verdi:

“Neden olacak, kış için yuvamıza yiyecek taşımaya yardım ediyorum da ondan.”

Sonra hemen ilave etti:

“Tavsiye ederim, sen de benim gibi yap.”

Çekirge, bu doğru söze bir kahkaha atarak:

“Kış nerede.. Biz nerede...” dedi. “Şimdi yaz, ayol... Daha kışa dünya kadar vakit var. Ne diye, daha şimdiden, o kıymetli canımı sıkıntıya sokayım!”

Bu sözlere hiç kulak asmayan Karınca, hummalı çalışmasına, bütün yaz boyunca devam etti.

Nihayet kış gelip çattı. Çekirge, o müthiş soğuk yetmiyormuş gibi, bir de açlıktan ölürlen, karıncalar, yaz boyunca oradan –buradan taşındıkları çeşitli hububat tanelerini yiyerek günlerini sefa içerisinde geçirmekteydiler. İşte, Çekirge, açlıktan öldüğü sırada ancak şu hakikati öğrenebildi:

“İhtiyaç günlerine evvelden hazırlanmak, hareketlerin en isabetlisidir.”

AĞAÇ İLE KAMIŞ

Evet, küçüğüm, diye ağaç, bir gün, tam yanında yükselmiş olan Kamış'a hitap etti. "Neden köklerini iyice derinliklere daldırarak, toprağın üzerinde gelişip, benim gibi, dal budak salmıyorsun?"

Küçük Kamış, alçak bir sesle:

"Ben halimden memnunum" diye cevap verdi. "O kadar muhteşem olmayabilirim ama, herhalde böyle daha emniyetteyimdir."

Yüce Ağaç:

"Emniyette mi?" diye güldü. "Kim benim köklerini yerden sökebilir veya bu kalın gövdeyi kıvrıp bükebilir? Ne emniyetinden bahsediyorsun sen?"

Fakat bu sözün sakatlığı, çok geçmeden çıkıverdi: Müthiş bir kasırga esmiş, ağacı kökünden sökmüş ve iri gövdesini, lüzumsuz bir kütük halinde yere serivermişti. Buna mukabil kıvrak Kamış, kasırga boyunca iki yana sallanıp yattıktan sonra, fırtına dinince, en ufak bir zarara uğramadan yine eski dimdik halini almıştı.

"Kanaatkarlık, ekseriyetle emniyeti sağlar."

TİLKİ İLE KEDİ

Bir gün Tilki, Kedi'ye, düşmanlarını aldatmak için kullandığı hileleri övüne övüne anlatıyordu. Bir ara sözlerine:

“Bir zorba dolusu oyunum var” diye devam etti. “Ve o oyunların her biri, düşmanlarımla elinden kaçabilmemi sağlayan binbir maharet taşıyor.”

Kedicik:

“Benimki sadece bir tane” dedi. “Fakat o bir tane ile pekala da idare edebiliyorum.”

Tam bu sırada, bir sürü tazının bağırmalarını duydular. Bir avcı kafilesine ait olan bu köpekler, bütün hızlarıyla kendilerine doğru koşuyorlardı. Kedi, derhal yakınındaki bir ağacın üzerine sıçrayarak dalların en tepesine doğru tırmanıp, bir yaprak kümesinin içine saklandı.

Aşağıda, Tilki, önce bir oyun düşündü, sonra bir diğerini hatırladı; fakat, üçüncü bir taneyi daha مناسب bulduğu için tam tatbik edeceği sırada köpekler, etrafını sarıverdiler ve o kadar çok tazının, Tilkiyi bir anda yakalayıp, avcılarının yetişmesiyle öldürmeleri beş dakika bile sürmedi.

Bütün olanları tepeden seyreden Kedi Hanım, kendi kendine şöyle söylendi:

“Yüz türlü olup da, hangisine karar vermek için düşünmektense, bir tek emin yolu seçmek, daima çok daha iyidir.”

KOYUN KILIĞINDAKİ KURT

Kurt, çoban ve köpeklerin dalgın olduğu bir zaman kollayabilmek için bir hayli uzun uğraştı ve nihayet bir gün, sürünün otlamakta olduğu bir sırada, ağılların önünde, yüzülmüş bir koyun postu buldu. Derhal onu yerden alarak, kendi sırtına vurup bir koyun kılığına bürünerek, sürünün dönmesini beklemeye koyuldu.

Hayvanlar geri döndüler ve postun koyununa alt yavrular da, hemen annelerinin peşine düştüler. Böylece Kurt, kuzuları birer birer sürüden, hiç belirsiz ayırarak onları ağzının tadı ile bir güzel yedi.

“Görünüşe aldanmayınız.”

YEMLİKTEKİ KÖPEK

Öğle uykusunu rahatça uyuyabilmek için kendisine güzel bir köşe aramakta olan köpek, bir öküzün yemliğine atlayarak rahatça samanlara gömüldü ve hemen tatlı bir uykuya daldı.

Akşam, günlük işinden dönen öküz, yatmadan evvel karnını doyurmak istediği için doğru yemliğe geldi. Fakat, hala uykusuna doyamamış olan köpek, böyle rahatsız edilmesine öyle kızdı ki, öküzün samanlara her uzanışında, ona bir evvelkinden daha şiddetle havlamaya başladı.

Nihayet öküz, bir şeyler yiyemeyeceğini anlayınca, kendi kendisine şöyle söslenerek oradan uzaklaştı:

“Oh, ne tuhaftır, ne mahluklar! Anlamadıkları zevklerin sahiplerine, nasıl da kin bağlarlar!”

ADAM İLE TAHTA İLAH

Eski zamanlarda insanlar, taşları, tahtadan yapılmış ilahlara filan taparlar, onlara, dua ederek, kendilerini talihli yapmaları için yalvarırlardı.

İşte, gün o devirde yaşayan bir adam da, babasından kalma Tahta İlah'ının önünde, her gün secdeye gelir ve mukaddes varlıktan talih dilenirdi. Fakat bütün yalvarışları boşa gidiyor, zengin olacağı yerde, bilakis, her gün biraz daha fakirleşiyordu.

Nihayet bir gün öylesine kafası kızdı ki, tam ibadet edeceği sırada, içinden kabaran bütün hırsıyla mabuta bir tekme savurdu ve vurmasıyla onu yere sermesi bir oldu. Düşer düşmez ikiye bölünen tahta heykelde ne görse beğinirsiniz? Bir anda etrafını altın paralar sarmaz mı?

“Zenginlik ekseriya hiç beklenilmeyen bir zamanda gelir.”

BALIKÇI

Balıkçı, gaydasını alıp, bir derenin kıyısına giderek, balıkları cezbeder ümidiyle çalmaya başladı. Çaldı, çaldı, çaldı ama, bir tek balık bile burnunu sudan çıkartmadı. O zaman, ağını getirip suya attı ve bir anda, içinin balıkla doluverdiğini gördü.

Şimdi, gaydasını gine çalıyor, fakat bu sefer ağın içindeki balıklar, mütemadiyen sığraşıyordu.

Balıkçı:

“Oh...” diye keyifli, keyifli söylendi. “Bakın, şimdi ne güzel oynuyorsunuz!”

Balıkların içinden, ihtiyar, tecrübeli bir balık, kendisine cevap verdi:

“İnsanların ağına bir düşmeye görelim! Düştük müydü, onlar nasıl isterse öyle hareket etmeye mecburuzdur.”

ÇOCUK ÇOBAN

Bir tarihte, genç bir çoban, koyunlarını, kesif bir ormanın ağzını teşkil eden tepeciğe sürmüştü. Canı, her günkü yeknesaklıktan öylesine sıkılmıştı ki, ancak, belki biraz macera keyfini yerine getirebilir, diye düşünüyordu. Nitekim, hayvanlarını oraya bırakır bırakmaz, doğru tersine ve tabana kuvvet köye doğru koşmaya başladı. Bir yandan da, avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

“Kurt! İmdat, Kurt!”

Bunu duyan köylüler derhal çocuğun yardımına koştular; ama, kuzuların otladığı tepeye vardıklarında, Çoban'ın kendilerine şaka yaptığını anlayınca, biraz da hırslanarak, sessiz, sedasız geriye, köyelerine döndüler.

Yalnız, zaferinden büyük bir zevk ve gurur duyan Çocuk Çoban, aynı hareketi ertesi günü yine tekrarlardı. İkincisinde, “Artık yalan olamaz” düşüncesiyle köylüler, yine yardıma gittiler ama nafile... Çoban, gönül eyelendirip etrafıyla alay ediyordu...

Fakat... fakat üçüncü gün, başlarındaki çobanlarıyla beraber kuzular, iki gündür otlamakta oldukları tepeye tam vardıkları sırada, ormanın içinden kokuyu alam bir kurt sürüsünün hücumuna uğramazlar mı!.. Bu sefer öbürlerinden çok daha feci çığlıklar atarak

kaçmaya yeltenen çobanın sesine, kulak bile asan olmadı. Akşam yaklaşp da kimsenin köye dönmediğine şahit oldukları zaman ancak işin hakikat tarafını farkettiler ve hadise yerine giderek faciayı gözleriyle gördüler. Herkesin büyük teessürü arasında, olgun ve yaşlı köy ağası, etrafındakilere şöyle dedi:

“Bir yalancıya, hatta doğruyu konuştuğu zamanlarda bile inanılmaz.”

GENÇ HIRSIZ İLE ANNESİ

Genç bir adam, hırsızlık suçundan yakalanarak idama mahkum edilmişti. Ölümünden hemen evvel son bir defa daha annesini görmek istediğini bildirdiği vakit, arzusu, yetkililer tarafından memnuniyetle kabul edildi. Kadın, yanına getirildiği zaman ise:

“Yaklaş, anne, yaklaş!” dedi. “Kulağına bir şey fısıldamak istiyorum.”

Kadıncağız, denileni yaptı. Fakat mahkûm, kendisine uzanan kulağı, “Hart” diye ısıırıp kopardı.

Bu tüyler ürpertici manzaraya şahit olanlar, hareketinin ne mana taşıdığını sordukları vakit, genç adam:

“Onu da cezalandırmak için” diye cevap verdi. Sonra anlattı: “Ben küçükken, ufak ufak hırsızlıklar yapar, ne çalarsam, doğru anneme getirirdim. O da, beni cezalandırıp bu feci huyumdan vaz geçirmeye uğraşacağı yerde, bilakis güler ve:

“Aferin çocuğum, dünyada anlaşılmayacaktır. Bak, gör” diye mukabele ederdi. İşte bu anda, burada bulunuşumun tek sebebi, annem olan bu kadındır.”

Dinleyenler, mahkuma hak verirken, Hakim, kadına dönerek:

“Oğlunun söyledikleri maalesef doğru” dedi. “Hak şöyle buyurmuştur:

“Bir çocuğu, takip edeceği yola göre terbiye edip yetiştir; çünkü, ancak o takdirde, büyüdüğu zaman, yetiştirildiğinden şaşmayacaktır.”

ADAM İLE KARISI

Çok eskiden erkeklerin birden fazla karı almaya hakları olduğu bir devirde, orta yaşlı bir adamın birisi genç, diğeri yaşlı iki karısı vardı. Kadınlardan her ikisi de kendisini fevkalade çok seviyor ve gine her ikisi de, kocalarını, kendi arzularına göre görmeyi istiyorlardı.

Yalnız, bu bahtiyar kocanın saçları, artık ağarmaya başlamıştı. Halbuki kır saçlar, genç karısı için, yaşlı bir koca görünmesine sebep olmaktadır. Onun için, o beyaz saçlardan hiç hoşlanmayan genç kadın, her gece, sevgili kocasını dizlerine yatırarak tarakla, bir güzel başını taradıktan sonra, ne kadar beyaz saç varsa birer birer hepsini yolmaya başladılar. Halbuki yaşlı karısı, vaziyetten son derece memnundu. Çünkü, kocasının kırışmaya başlayan saçları, kendisini, onun annesi zannedilmesi tehlikesinden, artık hamdolsun kurtarmış olacaktı. Bu sebeple, o da her sabah kocasını önüne alır, okşaya, seve, öpe, başındaki saçları güzelce tarayıp intizama soktukten sonra, siyah renkte olanlarını, mümkün olduğu kadar cımbızla, birer irer temizlemeye koyulurdu. Fakat meselenin asıl mühim tarafı şu idi ki, pek az zaman sonra, adamcağızın başında yolunacak siyah veya beyaz tek bir tel saç dahi kalmadı.

“Her şeye rıza gösterirsen, az sonra, ortada, baş eğecek bir şey kalmadığını görürsün.”

ÇOCUK BAKICISI İLE KURT

Artık ağlamayı kes, diye bir hemşire kucağında ağlamaktan olan çocuğa söylendi. “Bir kerecik daha öyle bağıırırsan seni Kurtun ağzına atacağım.

Tesadüfe bakın ki, bu lafların söylendiği sırada da, tam kapının önünden bir kurt geçmekteydi. Bunu duyunca fena halde ağzının suları akıp iştahı kabardı ve büyük bir ümitle sokağın başında beklerken, kendi kendisine keyifle söylendi:

“Eh, bugün talihim açılmış demektir... Hiç zahmete girmeden o körpecik şeyi ne de güzel yiyeceğim ha!... Dünyada laf dinlemez o yumurcak... Nerde ise yine ağlamaya başlayacaktır...”

Böylece büyük bir ciddiyetle beklemeye koyuldu. Bekledi, bekledi ve hakikaten de nihayet bebe tekrar ağlamalarına başlayınca, bizim Kurt efendi, hemen pencerenin altına tesadüf eden yere gelip, kuyruğunu Hemşireye sallayarak ziyafete hazırlandı. Fakat, kadın onu görür görmez öyle bir çağlık atıp, evdeki köpeklerden yandaki komşulara kadar etrafını öyle bir yardımına çağırdı ki, Kurt, canını kurtarmak telaşı içinde oradan dar tabana kuvvet kaçarken şöyle seslendi:

“Düşman sözü, er veya geç mutlaka bozulmaya mahkumdur.”

KAPLUMBAĞA İLE KUŞLAR

Kaplumbağa'nın biri, yaşamakta olduğu yerden bıktığı için bir gün, Kartal dostuna, onu istediği bir başka tarafa götürmesini rica ederek bu hizmetinin karşılığında, kendisini çok memnun edecek zengin bir hediye ile mükafatlandıracağını vaadetti. Kartal, teklife razı oldu ve Kaplumbağa'yı pençeleriyle kabuğundan yakaladığı gibi ta yükseklerle havalandı. Rahat, rahat boşlukta uçarlarken, kendilerine doğru gelmekte olan bir Karga'ya rastladılar. Kara Karga, hemen Kartal'a seslendi.

“Şu kaplumbağaların eti de ne lezzetlidir ha, Kartal amca...”

Kartal söylenilene pek kulak asmadan cevap verdi:

“Ama kabuğu çok sert.”

Karga tekrar kandırıcı bir sesle boşlukta bağırdı:

“Ne ehemmiyeti var, be Kartal amca. Havadan bıraktın mı kayalar onun sertliğini mi bırakır! Kabuğunu parçalar, canım etleri meydana çıkartır.”

Kartal, bu sözlerdeki hakikat tarafı farkederek etmez, kendisine yapılan teklifi derhal yerine getirdi ve iki ahbap çavuşlar, kayalardaki parçalanmış Kaplumbağa'yı güzelce yediler.

“Hiçbir zaman, düşman kanatlarında yükselmeye razı olmayınız.”

İKİ ÇAĞANUZ

Parlak bir gün, iki Çağanoz kumda güneşlenmek niyetiyle kayaların arasındaki evlerinden çıktılar. Yolda:

“Çocuğum” diye anne Çağanoz, küçüğüne döndü “Hiç zarif yürümüyorsun. Adımlarını atarken dikkat et de iki tarafa sallanmadan ve yan yan gitmeden yürü...”

“Aman anneciğim” diye çocuğu konuştu. “Misal olarak sen yürü de, ben de seni taklit edeyim!”

“Örnek en iyi nasihattir.”

ARSLAN POSTUNUN İÇİNDEKİ EŞEK

Eşegin birisi, tesadüfen, kuruması için avcılarının güneşe serdikleri bir Arslan postunu bulmuştu. Derhal onu sırtına atarak köyünün yolunu tuttu. Eşegi, daha uzaktan gören küçük, büyük herkes, dehşetli bir korku içerisinde, deliler gibi oradan oraya koşup kaçtılar. Fakat bu manzaradan derecesiz keyiflenen hayvan, başını havaya kaldırıp anırmaya başlayınca, köy halkı meseleyi anlamakta gecikmediler ve eşegin sahibi, bu münasebetsiz hareketi ve yok yere sebep olduğu bunca korku için onu pestili çıkıncaya kadar döğdü.

Bu hadiseden az sonra bir gün, Eşege bir Tilki gelerek, "Biliyor musun" dedi. "Senin kim olduğunu, derhal sesinden tanıdım."

"Güzel kıyafet içindekini gizleyebilir ama, saçma hareketle saçma söz, deliyi ele verir."

AYI İLE İKİ DELİKANLI

İki delikanlı, ormanda seyyahat ederlerken, birden bire karşılarına, hücumu hazır, bir Ayı çıkıverdi. Tesadüfen önde yürüyeni, derhal karşı taraftaki uzanmış bir dalı yakalayarak, kendisini yukarıya çekip bir yaprak kümesinin içine saklandı. Ortada kalan diğeri, hiçbir yerden yardım görmeyeceğini anlar anlamaz, kendisini dümdüz yere atarak yüzünü, yumuşak toprağın içerisine gömdü. Ayı, yerde yatana doğru geldi, onu kokladı, kokladı, kokladı ve sonra homurdanarak oradan uzaklaştı; çünkü ayılar, hiçbir ölmüş ete dokunmazlar. Ayının iyice uzaklaştığına kanaat getiren ağaçtaki, aşağıya inip arkadaşının yanına gelerek, keyifli keyifli:

“Ayı dayı, kulağına ne fısıldadı?” diye sordu.

Diğeri:

“Dedi ki”, diye cevap verdi.

“Dost gibi görünüp de, tehlikeli anlarda seni terkedenlere, katiiyen inanma.”

ESİR DÜŞEN BORAZANCI

Bir Borazancı, harp esnasında bir ara, öylesine düşman saf-
larına yaklaşmıştı ki, onların ellerine düşüp esir oldu. Kendisini
tam idam edecekleri sırada, son arzusu olan sözlerinin, yetkilileri
tarafından dinlenilmesini rica etti. Rızı oldukları zaman da, ma-
zeretini şöyle anlattı:

“Ben dövüşmem. Aynı zamanda silah da taşımam. İşte yap-
tığım bütün iş, bu borazanı, arada sırada öttürmekten ibarettir.
Herhalde, bunun da size ziyanı dokunacak bir tarafı olmamalı...
Şu halde niçin beni öldüreceksiniz?”

Cevap verdiler:

“Sen kendin dövüşmüyor olabilirsin ama” dediler, “Başkalarını
tahrik edip onları dövüşmeye sevk ediyorsun.”

“Kelimeler, bazan harekettir.”

İKİ ÇÖMLEK

Bir tarihte, bir nehir kıyısına iki çömlek bırakılmıştı. Bunlardan birisi piriç, diğeri topraktan yapıma idi. Akşam olup da, nehrin suları yükselince Çömlekler, bütün direnmelerine rağmen, sulara kapılıp nehrin ortasına doğru sürüklendiler. Şimdi, Toprak Çömlek, mümkün olduğu kadar, Piriç Çömlek'den uzak kalmaya çalışıyordu. Bir ara, piriç olanı:

“Ne korkuyorsun, kardeşim?” diye seslendi. “Ben sana bir fenalık yapmam ki!..”

Diğeri cevap verdi.

“Evet, ama ben kendim sana çarpabilirim. İster sen bana çarpmış ol, ister ben sana, gine ıstırap çekecek olanımız, benim.”

“Kuvvetli ile zayıf, hiçbir vakit arkadaşlık edemezler.”

DÖRT ÖKÜZ VE BİR ARSLAN

Bir Arslan, dört Öküz'ün otlamaya geldikleri bir çayı, uzun zamandan beri göz hapsine almış bulunuyordu. Pek çok defalar onlara hücum etmek istemişse de arzusunda hiç muvaffak olamamıştı. Çünkü öküzler dışardan gelen herhangi bir tehlikeye karşı hazırlıklı olmak için, kuyruk kuyruğa vererek, boynuzları dış tarafta olmak üzere otlarlardı. Arslan, kaç kere hücumla teşebbüs etmişse, hep bu, ucu ok gibi sivri boynuzlarla karşılaştığı için, niyetinden vaz geçip geri dönmek zorunda kalmıştı.

Fakat nihayet bir gün, Öküzlerin arasında, müthiş bir kavga patlak verdi. Birbirleriyle dövüştüler, boğuşular, boynuzlaştılar ve sonunda da, her biri ayrı ayrı, mer'anın bir köşesine çekilerek, tek başına otlamasına devam etti.

İşte o zaman Arslan'a gün doğdu. Aylardan beri gösterdiği sabrın mükafatını, öküzlerin her birini, birer köşede haklayıp bir güzel midesine indirmekle kazandı.

“Birleşirsek dayanırız; dağılırsak, yakalanırız.”

BALIKÇI İLE KÜÇÜK BALIK

Bütün gün boyunca balık tutmaya çalışan bir balıkçı, nihayet artık eve döneceği sırada, küçük bir taneyi eline geçirebildi.

“Lütfen beni bırak efendim” diye minik sesiyle Balık yalvardı. “Nasıl olsa senin dişinin kovuğuna bile gitmem. Ama şimdi beni bırakırsan, denizin sularında büyüüp gelişirim de, hiç olmazsa, bir dahaki sefere tuttuğunda işe yararım.”

Balıkçı, onu sımsıkı elinde tutarken:

“Hayır, hayır küçük Balığım” diye cevap verdi. “Şimdi sen benim elimdesin. Bırakınca kaçacaksın ve belki de, bir daha seni elime hiç geçiremeyeceğim.”

“Eldeki ufak bir şey, tasavvurdaki büyükten çok daha fazla kıymet ifade eder.”

KARTAL İLE MIZRAK

Ta yukarılarda uçan Kartal'ın aniden havada bir vızıltı duymasıyla, göğsüne koca bir okun saplanması bir oldu. Yavaş yavaş toprağa doğru inmeye başladığında, bütün kanını yarasından veriyordu. Göğsündeki, etine saplı oka şöyle bir bakınca, okun sap tarafının, kendi tüyleri cinsinden bir tüyle tezyin edilmiş olduğunu gördü. Kanatları, çırpışlarını şaşırdı, tepesi takla oldu ve artık ölümlük son nefesinde,

“Ne yazık ki” diye inledi.

“Çoğu zaman, düşmanlarımıza, kendi vasıtalarımızdan, bizi mahvetmesine yarayan şeyler veririz.”

AÇGÖZLÜ İLE KISKANÇ

İki komşu, Jüpiter'in huzuruna çıkarak ondan gönüllerindeki dileklerini yerine getirmesi için ricada bulundular. Bu komşulardan bir tanesi açgözlülüğünden, diğeri ise, kıskançlıktan ölmek üzereydi. Jüpiter, bu fena hisleri için, onları cezalandırmak istedi ve kendilerine, her arzuladıklarına sahip olabileceklerini bildirdi. Ancak, şöyle ki: Her ikisinin de dileği derhal yerine gelecek fakat komşusu, kendi dileğinin iki misline sahip olacaktı.

Açgözlü adam, derhal bir oda dolusu altın diledi. Daha dileyeli bir dakika olmuş olmamıştı ki, bir oda dolusu altın hazırıldı. Ama neye yarar!... Daha servetinin sevincine tamamen varamadan, kendisini bir keder deryasının ortasında buldu; çünkü komşusu, o kıymetli madenden tam dolu iki odaya sahipti.

Derken sıra, kıskanç bir adama geldi. Hele o, komşusunun, dünya nimetlerinden nasiplenmesine hiç tahammül edemiyordu. Bu sebeple, onu iki gözünden de edebilmesi için, kendi gözlerinden birinin kör olmasını diledi.

"Kötüler, kendi cezalarını, kendileri hazırlarlar."

KARGA İLE ÇANAK

Karga, susuzluktan yarı baygın bir halde, bir zamanlar içi su ile dolu olan bir çömleğin başında soluğu aldı; fakat gagasını ağzından içeriye uzattığı vakit, suyun, sadece, Çömlek'in, dibine inmiş bulunduğunu ve imkanı yok oraya yetişemeyeceğini, büyük bir üzüntü ile gördü. Yetişebilmek için uzandı, uzandı, uzandı ama gine de bir netice alamayınca, başka bir çare aramak zorunda kaldığını düşündü. Şöyle bir kafasını yokladı. Hatırlamıştı. Hemen harekete geçip, gagasıyla bir çakıltaşı alarak çömleğin içine attı. Sonra bir tane daha çakıl getirip onu da çömleğin içine attı. Sonra bir tane daha çakıl getirip onu da çömleğin içine attı. Sonra bir tane daha, bir tane daha, bir tane daha ve böylece arkası arkasına çakılları, çömleğin içine doldurdu. Nihayet öyle bir an geldi ki, Karga, artık kendisine kadar yükselmiş olan sudan içebilirdi ve nitekim akıllı Karga, bu kendi marifetiyle yukarıya çıkan sudan doya doya içti. Böylece, mutlak bir ölümden kurtulmuştu.

“Birer birer’in toplamı, hal çaresini meydana getirir.”

ADAM İLE SATIR

Vakti zamanında, korkunç bir kış gecesi, Adamın biri, ormandan yolunu kaybetmişti... Doğru yolu bulabilmek için ordan oraya gezmekteyken, karşısına, keçi bacaklı, çatal ve sarıık boynuzlu olarak tasvir edilen orman tanrısı Satir çıkıverdi ve kayboluşuna dair hikayeyi işitince, gece, kendisine bir barınak vermeyi ve sabah olunca da, ormandan çıkmasına yardım edeceğini vadetti. Böylelikle, beraberce Satir'in evinin yolunu tuttular.

Giderlerken, Adam, mütemadiyen nefesini, ellerinin üzerine üflüyordu. Satir, bir zaman, hayretle bu hareketi seyrettikten sonra nihayet, öyle elleri üflemenin ne demek olduğunu sordu.

Adam:

"Ellerim, soğuktan hissini kaybetti de..." diye cevap verdi. Nerde ise donacak. Onun için, nefesimi verip ısıtıyorum."

Bu konuşmadan az sonra, Satir'in evine vardılar. İlah, misafirin önüne, buram buram dumanı tüten nefis bir çorba oturttu. Fakat o nefis çorba öylesine sıcaktı ki, adam bu sefer de, içi çorba ile dolu kaşığına ağzına yaklaştıırıp üflemeye başlayınca, Satir tekrar merakla sordu:

“Bu sefer, ne için üflüyorsun?”

“Çorba çok sıcak da, onu nefesimle soğutuyorum.”

O zaman Satir, muazzam bir hırs içerisinde:

“Derhal çık buradan” diye bağırdı. “Soğuk ve sıcak aynı nefesle üfleyen adamın, benim için kıymeti yoktur.”

ALTIN YUMURTLAYAN KAZ

Köylü bir gün, yeni aldığı kazını görmek üzere kümese uğradığı vakit, hayretle, az evvel Kazın üstünden kalktığı follukta, pırlıl pırlıl parlayan sapsarı bir yumurta ile karşılaştı. Bunun bir yun olduğunu düşünerek yumurtayı tam fırlatıp atacağı sırada, başka bir ihtimali hatırlayınca, atmaktan vazgeçerek alıp eve geldi. Parlak sarı yumurtayı evirdi, çevirdi, uzun uzun muayene etti ve sonunda, eşsiz bir zevkle onun, masif altından bir yumurta olduğunu anladı.

Artık her sabah, aynı hadise tekrarlıyor ve köylü onları pazara götürüp satmaya devam ettikçe zenginliği de, günden güne artıyordu. Derken, bu zenginlik öylesine alıp yürüdü ki, köylü, görülmemiş bir şekilde açgözlü olmaya başladı. Para kazandıkça para istedi, altın yumurtalar arttıkça hırs, büsbütün gözünü bürüdü. Sonunda da, bütün altınlara bir anda sahip olabilmek için, Kazı kesti; içini açtı ki... Ne görsün! Elbetteki hiçbir şey...

“Açgözlülük, kendi kendisini mahveder.”

AMELE İLE BÜLBÜL

Amelenin biri, bütün bir yaz gecesi, Bülbül'ü dinleyerek o nefis sese hayran oldu. Ertesi gün, akşama kadar, tesirinden kurtulamayarak hep onu düşündü. Gece gelince de, bir tuzak kurup Bülbülü tuttu.

Görülmemiş bir sevinç içerisinde,

“Artık benim oldun” diye adeta çılgık attı.”Şimdi artık bundan sonra, istediğim kadar senin o güzel sesini dinleyebileceğim.”

Bülbül cevap verdi:

“Biz Bülbüller, hapisteyken ötmeyiz.”

“Öyle ise seni yerim. Zaten, eskiden beri, bülbül ızgarasının çok lezzetli bir şey olduğunu duyardım.”

Bülbül, onun sözünü kesti.

“Lütfen beni yeme” diye yalvardı. “Beni azat edersen, sana şu zavallı bir lokmacık bedenimden çok daha kıymetli üç tavsiyede bulunurum.”

Amele, Kuşu serbest bıraktı. Bülbül derhal uçarak, tehlikeden epeyi uzak bir dala konduktan sonra dedi ki:

“Söyleyeceklerimin birincisi şu: Hiçbir zaman, bir mahpusun sözüne itimat etme. İkincisi de şöyle: Bir kere sahip olduğunu artık elinden bırakma. Üçüncüsüne gelince dostum, evet, üçüncüsü de, elinden giden için lüzumsuz kederlere düşme.”

TİLKİ, HOROZ VE KÖPEK

Mehtaplı bir gecede Tilki, bir tavuk kümesinin civarında dolaşp aranırken, birden, erişemeyeceği kadar uzakta bir Horoz'a rastladı ve hemen seslendi:

“Haberler! Harikülade güzel, şahane haberler!..”

“Hayrola? Ne var? Nedir o güzel haberler?” diye Horoz öteden sordu.

Tilki, bütün kurnazlığı ile, gayet saf bir eda içerisinde cevap verdi.

“Kralımız Arslan Hazretleri, bir ferman yayınlayarak kainatta, bundan böyle, hiçbir dört ayaklı mahlukun, kuşlara ziyan getirmeyeceğini, artık onlarla tam bir kardeşlik havası içinde yaşayacaklarını bildirdi.”

Horoz, gayet memnun:

“Hakikaten bu, şahane bir haber” diye cevap verdi. “Hem de tam vaktinde söylemiş bulunuyorsun. Çünkü bu harikulade havadisi bizimle paylaşacak birisi geliyor, bak!”

Tilki sordu:

“Ney ebakayım?”

“Sahibimin köpeğine... Bizleri muhafaza etmek için akşamları buraya gelir de...”

Sonra, Tilkinin, telaşla oradan uzaklaşmakta olduğunu görünce, hayretle arkasından seslendi.

Nereye gidiyorsun, Tilki Kardeş? O kadar acele neye? Ne var, ne odu? Büyük havadisten dolayı, dünya suhunun korunacağını müjdeleyerek Köpeği tebrik etmeyecek misin?”

Tilki oradan uzaklaşırken, acele acele arkasına bağırdı. “Büyük bir memnuniyetle tebrik ederdim, ama belki Köpek, Arslan’ın fermanını işitmemiştir diye korkuyorum da...”

“Hilekarlık, çoğu zaman kendisini ele verir.”

RÜZGAR İLE GÜNEŞ

Rüzgar ile Güneş, ikisinden hangisinin daha kuvvetli olduğu hakkında münakaşaya tutuşmuşlardı. Derken, karşı taraftan doğru, birisinin geldiğini gördüler. Güneş, derhal bir fikir ileri sürdü.

“Bize bahsimizi, ancak bir şekil ispat ettirecek. Hangimiz, şu yolcunun paltosunu üstünden çıkartmaya muvaffak olursak, onun kuvvet üstünlüğünü kabul edelim. Haydi, şimdi evvela sen dene...”

Sözlerinin sonunda Güneş, bulutların arasına gizlenerek, Rüzgarın olanca kuvvetiyle erişni seyretmeye koyuldu. Fakat Rüzgar, şiddetini arttırdıkça, yolcu paltosuna öyle bir sarıldı ki, işin bir sonuç vermeyeceğini anlayan Rüzgar inadından vazgeçerek tecrübe sırasını Güneşe devretmek mecburiyetinde kaldı.

Böylece bulutların arasından sıyrılan Güneş, son derece tatlı bir sıcaklıkla şualarını, yavaş yavaş daha fazlaştırmak suretiyle yeryüzüne gönderince, bir zaman dişini sıkan yolcu, nihayet sığağa dayanamayarak paltosunu çıkartıp öyle yürümeye başladı.

“İyilik, sertlikten çok daha tesirlidir.”

HERKÜL İLE ARABACI

Bir tarihte, Arabacı'nın biri, arabasıyla ağır bir yük taşıyordu. Fakat geçtiği yollar öylesine bataklık, öylesine çamurdu ki, sonunda arabanın tekerlekleri tamamen balçığa saplanıverdi. Araba, kıpırdadığı nisbette tekerlekler daha fazla çamura batıyordu. Vaziyetin, felaket hali aldığı görünen adam, elindeki kırbağı bir tarafa atıp, dizlerinin üzerinde çökerek, kuvvet ilahı Herküle yalvarmaya başladı.

“Ey büyük Herkül” diyordu. “Bana, bu çaresizlik anımda yardım et!”

Fakat Herkül bir anda yanibaşında bitiverdi ve:

“Oh, küçük adam, oralarda öyle sürüneceğine” dedi “Kalk da, tekerleklerden birini omuzlamaya bak!”

“Allah, kendi kendisine yardım eden kimselerin yardımcısidir.”

CİMRİ İLE ALTINLAR

Bir zamanlar, altınlarını, bahçedeki bir ağacın dibine gömmek suretiyle saklayan bir cimri vardı; fakat her hata başı heyecanla o ağacın altına gelerek, altınlarını gömdüğü yerden çıkartır, onları zevkle uzun uzun seyrederek ve sonra yine yerlerine gömerek sessiz sedasız oradan ayrılırdı.

Bir gün, bu manzarayı gözetleyen bir hırsız, Cimrinin oradan ayrılmasından hemen sonra, çabuk çabuk yeri kazarak bütün altınları kucakladığı gibi, soluğu, kendi evinde aldı.

Gene hafta başı geldi ve gene Cimri, altınlarını ziyarete gitti. Fakat toprağı açıp da felaketle karşılaşınca, saçını başını yormaya bağırıp çağırmaya ve avaz avaz ağlamaya başladı. Patırdıyı duyan komşular, başına üşüşüklerinde, içlerinden biri sordu:

“Hiç içinden alıp kullandığın olur muydu?”

“Hayır, hayır! Sadece altınlarımı seyretmeye gelirdim.”

O zaman komşu, şöyle cevap verdi:

“Öyleyse ne üzülüyorsun? Şimdi de, boş çukuru ziyarete gellersin. Göreceksin ki, her bir şey farketmeyecek.”

“Kullanılmayan servetin, var olmasıyla olmaması müsvavidir.”

ADAM İLE ÇOCUK VE EŞEK

Adam, oğlu ile eŒeđini alarak bir gün pazarın yolunu tutmuŒtu. Üçü de, ayrı ayrı yürüdükleri sırada karŒılarına tesadüfen bir köylü ıktı. Tam yanlarından geçerken:

“Aptallar!” diye söylendi. “EŒek” zerine binilmedikten sonra neye yarar acaba?”

Bunu duyan Adm, Oğlunu, EŒeđin zerine oturttu, yollarına devam ettiler. Derken kalbalık bir guruba rastladılar. İçlerinden birisi bağırıyordu.

“Œu tembel serseriye bakın! YaŒlı babasını bırakmıŒ da kendisi hayvanın sırtına binmiŒ.”

Bu sözlerden sonra, elbetteki Adam, oğlunu, artık EŒeđin üzerinde bırakamazdı. Derhal bir emirle, onu indirip, hayvana kendisi ıktı.

Fakat daha pek az gitmiŒlerdi ki, karŒıdan hızlı hızlı Œyle söyleyerek gelen iki kadına rastladılar:

“Yazıklar olsun, tembel, bunak herife!... Kendisi eŒeđin tepesine kurulmuŒ da,zavallı, küçücük yavrucağı utanmadan yürütüyor.”

Adam artık ne yapacağını şaşırmişti. Sonra birden bire kafasına yepyeni bir fikir doğdu. Hemen Oğlunu da, eşeğin üzerine alıp önüne oturttu. Ama, vaktaki gidecekleri köye vardılar, önlerine çıkan alay edip yuha çekmeye başladı. O vakit Adam, içlerinden birisine, böyle kiminle alay ettiklerini soracak oldu. Bir ihtiyar cevap verdi:

“Sizinle tabii... Kiminle olacak! Zavallı eşekciğin üstüne ikiniz birden binmeye utanmıyor musunuz?”

adam ile oğlu, hemen yere atlayarak ne yapmaları lazım geldiğini düşünmeye koyuldular. Düşündüler, düşündüler ve başka bir hal çaresi bulamadıkları için, ağaçtan kalın bir dal kesip Eşeği de yere yatırıp ayaklarını iki, iki bağladıktan sonra, o sopayı hayvanın ayaklarının arasında geçirip, eşeği omuzladılar, böylece, manzaraları ile her rastladıklarını kahkahadan yere sererken, Pazar Köpüsü'ne vardılar. Oradan geçerlerken hayvan, çabalaya, çabalaya, bağlardan kurtardığı bir ayağı ile oğlana bir tekme vurdu. Çocuk, yere yuvarlandı; taşıdığı sopa omuzundan kurtuldu.

Böylece büsbütün serbestleyen Eşek, çabalamaların fazlaştı-
rınca, köprüden aşağıya, hızla akan sulara gömüldü. Ayakları bağlı olduğu için de, bir anda boğulmuştu.

Bütün bu hengameyi dikkatle takip etmekte olan bir ihtiyar, Baba ile Oğul'a bakarak:

“Bu size ders olsun” dedi.

“Herkezi memnun etmek, hiç kimseyi memnun etmemek, demektir.”

TILKI İLE SIVRISİNEKLER

Tilki, bir sıçrayışta, derenin bir kıyısından diğerine atladığı sırada, atladığı sırada, kuyruğunu bir çalılığa kaptırarak bir anda kırıdayamaz hale geldi. Bu harikulade kapanın, kendilerine hazırladığı avı gören ne kadar sivrisinek varsa, hepsi Tilkinin kuyruğuna üşüşüp bütün iştihaları ile kanını emmeye başladılar.

O sırada, tesadüfen civardan geçmekte olan bir kirpi, manzarayı görerek, hemen Tilki'nin yanına gelip:

“Çok kötü bir duruma düşmüşsün, komşum” diye konuştu. “Kanını emmekte olan bu canavar sivrisineklerden seni kurtarmamı ister misin?”

tilki hiç düşünmeden cevap verdi:

“Teşekkür ederim, Haşmetli Kirpi Hazretleri... İstemem...”

“O niye Tilki Kardeş?”

Tilki:

“Çünkü” dedi. “Kuyruğumdakilerin mideleri, artık her halde doymuştu. Halbuki yeni gelecek olanlar, açlıkları gidene kadar, kanımı son damlasına kadar emecekler.”

KUYRUĞU OLMAYAN TİLKİ

Bütün ihtiyatına rağmen, kapana yakalanan Tilki, bir sürü zorlamalardan sonra nihayet, kuyruğunu kapanda bırakmak suretiyel kurtulabildi. Üzerinde, sadece kuyruğunun kökü kalmıştı. Fakat bu manzarayla hemcinslerinin karşısına nasıl çıkacağını düşünmeye başladı. Kendi kendisinden utanıyordu, nerde kaldı, arkadaşlarından... Derken, bütün cesaretini toplayarak, Tilkiler arasında bir toplantı tertipledi ve onlara, kuyruk kadar müz'ic hiçbir şeyin olmadığını, bilhassa düşman takiplerinde, mesela peşlerinden koşan köpekler varken, kuyruklarının, serbest hareket etmelerine en büyük bir engel teşkil ettiğini ve hele, arkadaşça bir köşede toplanıp tam oturacakları zaman, rahatça yerlerine yerleşmemelerindeki yegane sebebin, gine o münasebetsiz kuyrukları olduğunu, uzun uzun anlattı. Sözlerine nihayet vereceği bir sırada, toplantıdaki tilkilerden en yaşlısı:

“Bütün söylediklerin güzel amma” dedi. “Sen kuyruğunu mecburen kaybetmeseydin, acaba tek süsümüz olan kuyruğumuz için böyle bir tavsiyede bulunur mu idin?”

“Sebepsiz alaka, daima şüpheyi davet eder.”

TEK GÖZLÜ CEYLAN

Büyük bir talihsizlik eseri olarak gözlerinden birisini kaybetmiş bulunan bir Ceylan, tek gözü ile, her iki tarafını da göremiyordu. Ancak, kör olmayan gözü ile o sağlam gözün bulunduğu tarafı görebilmekteydi. Bunun için de kendisine emin görünen bir çare bulmuştu. Avcıların, kendisini takibe geçtiğini anlayabilmesi azmile, tam denizin kenarında yükselmiş bir tepenin üzerine çıkar, sağlam gözünü, arazinin uzandığı kısma çevirerek, otlarken, kendisini arayan avcılarının tehlikesinden uzaklaşmış oluyordu.

Ama bir gün, avcılar, hilenin farkına vararak, bir sandal kiraylayıp, denizden karaya yaklaştılar ve bizim tek gözlü zarif Ceylan'ı vuruverdiler. Hayvancılık, bir anda yere yuvarlandı ve son nefesinde şöyle mırıldandı.

“Hiçbir vakit kaderinizden kaçamazsınız.”

KEDİYİ ZİLLEME

Çok eskiden bir gün, Fareler, büyük bir toplantı tertipleyerek en büyük düşmanları olan Kedi'den nasıl yakalarını kurtarabilmeyin kabil olacağını ve bu mevzuda neler düşündüklerini müzakere etmeye koyuldular. Kimisi şöyle dedi olmadı, kimisi böyle dedi, olmadı. Sonunda içlerinden en küçükleri öne atılarak:

“Zannedersem” diye söze başladı. “Bu fikrimi hepimiz kabul edeceksiniz. Biliyorsunuz, baş düşmanımız Kedi, hiç ses çıkartmadan pusuya yatmaktadır. Halbuki, onun yaklaştığını önceden haber veren bir işareti olsaydı, bizler de, vaktinde ikaz edilir, kaçmak imkanı bulurduk.

İşte bu hususu göz önünde tutarak, bir teklifte bulunuyorum: Uzay bir zil tedarik ederek, bir kurdeleyle Kedi'nin boynuna asarsak, hepimiz için kurtuluş günü gelmiş demektir.”

Bu teklif, bir alkış tufanı ile karşılandı. “Yaşa” sesleri havaya yükseldi. Teklif tam kabul edileceği sırada, içlerinden en tecrübelileri bir anne Fare:

“Durun, durun!” diye etrafındakilere bağırdı. “Hepsi iyi, güzel ama, Kedi'yi kim zilliycek?”

Fareler, şaşkın şaşkın birbirlerine baktılar ve görülmemiş bir sessizliğe gömüldüler. O zaman ihtiyar Fare şöyle konuştu:

“Yapılması mümkün olmayan fikirleri ileri sürmek hakikaten çok kolaydır.”

TAVŞAN İLE KAPLUMBAĞA

Bir tarihte Tavşan'ın, bütün diğer hayvanların önünde övüneceği tutmuştu:

“Şimdiye kadar hiç yenilmedim” diyordu. “Her hangi bir itirazı, hörmetle dinleyeceğim. Bu hususta içinizde şüphesi olan varsa, benimle yarışmak üzere karşıma çıksın!”

Herkes, sessizce birbirine bakarken, Kaplumbağa iddiadan uzak bir sesle:

“Ben yarışmayı kabul ediyorum” dedi:

Tavşan kahkahayı bastı.

“Bu sevimli bir şaka dostum. Bütün yol boyunca, senin etrafında raks yaparım.”

Kaplumbağa:

“Şimdi övünmeyi bırak” diye onun sözünü kesti. “Hevesini yarışın sonuna sakla.”

Böylece, aralarında bir yarış tertip ettiler. Hareket saati de kararlaştırıldıktan sonra yola koyuldular. Fakat Tavşan, işin öylesine alayındaydı ki, Kaplumbağa'ya, süratteki marifetini ispat etmek maksadıyla onun peşinden gideceği yerde, güzel bir uykuya yattı.

Halbuki, Kaplumbağa, bütün gayretiyle ilerlemeye çalışmaktaki azmini, bir an dahi elden bırakmıyordu.

Nihayet Tavşan, uykudan kalktığı vakit, hayretle çok fazla uykuda kalmış olduğunu, Kaplumbağa'nın ise yarışın bitiş noktasına varmak üzere olduğunu esefle gördü. Son bir ümitle öne atıldıysa da, bir netice alamadı. Rakibi, tam vaktinde yarışı neticelendirmişti. Yanına geldiğinde, onun şöyle söylemekle olduğunu duydu:

“Gayretle sebat, yarışı kazanır.”

İHTİYAR ADAM İLE ÖLÜM

Meşakkat ve yaşlılıktan iki büklüm olmuş, ihtiyar bir oduncu, bir gün, gene ormanda odun topluyordu. Bir ara, o kadar yoruldu ve öylesine bir ümitsizliğe kapıldı ki, kendi kendisine:

“Bu hayata artık daha fazla tahammül edemeyeceğim” diye söylendi. “Bari, ölüm gelip beni bu işkenceden kurtarsaydı!..”

Daha sözünü henüz bitirmişti ki, ölüm bir yığın kemik halinde karşısında dikiliverdi:

“ileğin nedir, Fani?” diye sordu. “Bana seslendiğini duydum...”

O vakit, oduncunun cevabı şöyle oldu:

“Acaba şu odun yığınınını omuzuma koymak lütfunda bulunur muydunuz efendim, diye soracaktım da...”

“Dileklerimiz hepisi kabul edilseydi, herhalde pek sık bedbahtlığa uğradık.”

ÇOK ARKADAŞLI TAVŞAN

Bütün diğer ayaklı hayvanlar tarafından çok fazla sevildiğini zanneden bir Tavşancık vardı. Herkes ile aynı derecede arkadaşı. Günün birinde, avcının köpeklerinin, peşine düşmüş olduğunu anlayınca, fazla korkmadı. Nasıl olsa o kadar arkadaşın yardımı ile yakasını bu canavarların elinden kurtarabilirdi.

Bu düşünceyle, evvela at'a giderek kendisini sırtına alıp tazıların şerrinden koruması için, ir başka tarafa götürmesini rica etti. Fakat At, özür dileyip sahibine yapması icabeden bir hizmeti bulunması sebebiyle, bu ricayı yerine getiremeyeceğinden fevkalade teessür duyduğunu söyledi. Fakat, bütün diğer arkadaşlarının kendisine yardım edeceğinden, bir an dahi şüpheyeye düşmediğini de ilave etmeyi unutmamıştı.

Bunun üzerine, sivri boynuzlarıyla onu tazılardan korur ümidi içerisinde koşu koşu, doğru Boğa'ya gitti. Ama Boğa'nın cevabı şu şekilde olmuştu:

“Yarıma gelemeyeceğim için çok üzgünüm, Tavşan Kardeş. Fakat ne yapayım ki, bir hanım arkadaşla buluşmak üzere söz verdim. Yalnız, sakın telaşlanma... İsteddiğini sana, muhakkak Keçi yapacaktır.”

Halbuki, Keçi'ye gittiğinde o, onu arkasına aldığı takdirde, kaya kadar sert sırtının, onun nazik bedenini inciteceğinden korktuğu için, böyle bir şey yapamayacağını söyledi.

O zaman Tavşan, bu işe en münasip çarenin, Koç'a baş vurmak olduğunu düşünerek derdini kendisine açtı. Koç, gayet ciddi bir çehreyle:

“Başka bir yardımın için beni ara dostum” dedi. “Çünkü, rivayete göre tazılar, koyunlar da, tavşanlar kadar iştihali yerleşmiş.”

Böylece bir kere daha hayal kırıklığına uğrayan bizim küçük Tavşan Hanım, son bir ümitle Buzağ'a sığınmayı düşündü ama, o ümidi de diğerleri gibi suya düştü. Çünkü zavallı Buzağı, o küçüklüğü ile, öyle büyük kimselerin başa çıkamadığı bir mevzuda kendisine nasıl yardım edebilirdi ki?

Bütün bu zaman zarfında, vakit süratle geçmiş. Tazılar yaklaşmıştı. Başka yapak bir şeyi olmadığı için Tavşan, olanca gücünü ayaklarında toplayıp, tabana kuvvet kaçtı ve bir şans eseri olarak da kurtuldu.

“Çok çok arkadaşı olanın, hiç dostu yoktur”

AŞKA DÜŞEN ARSLAN

Bir zamanlar, muhteşem bir Arslan, ipek misali, nefis bir genç kıza aşık olmuştu. Doğruca, kızın ailesine giderek evlenme teklifinde bulundu. Büyükler, bu vaziyet karşısında ne yapacaklarını şaşırdılar. Elbetteki yavrularını, bir Arslan'a vermek istemezlerdi ama, Vahşi Hayvanlar Kralı'nı da kızdırmak hiç işlerine gelmiyordu. Düşündüler, taşındılar, nihayet baba:

“Haşmetmeap Hazretlerinin bu arzusu bizler için eşsiz bir şeref telakki edilir” dedi. “Ancak, kızımız o derece nazik yaradılışlı bir mahluk ki, şefkatli okşayışlarınız arasında, katiyyen istemediğiniz halde, onu yok edebilirsiniz.

Bu sebeple, biz Haşmetli Kralımıza, yüksek müsaadelerinizle, bir tavsiyede bulunmak isterim. Şayet, pençelerinizdeki tırnaklarla, ağzınızdaki dişlerinizi söktürdüğünüz taktirde size kızımızı verebileceğiz.”

Arslan öylesine aşıktı ki, gözü diş, tırnak görececek halde değildi. Hemen, bu işi yapanlara giderek, diş ve tırnaklarını, kökünden temizletti. Fakat tekrar, bu defa kızı almak üzere geldiğinde, bütün aile onunla alay edip kapılarından kovdular.

“Aşk, en vahşiyi bile ehlileştirir.”

BİR KÜME DEĞNEK

Ölüm döşeğindeki yaşlı ve hasta baba, çocuklarına, son bir nasihat vermek istemişti. Oğullarını, yatağının etrafında topladıktan sonra, hizmetkarlarından birisini yanına çağırarak, kendisine bir küme değnek getirmesini emretti. Uşak, istenileni derhal yapar yapmaz, yaşlı baba, ince sopalardan meydana gelmiş demeti alarak:

“Bunları kırmaya çalış!” diye, önce büyük oğluna uzattı.

Genç çocuk, ne kadar uğraşıysa da, bir şey yapmayacağını anlayınca, değnekleri, bir küçük kardeşine geçirdi. O da çalıştı. O da kıramadı ve üçüncüye verdi. Böylece o ona, o ona, o ona, vere ver enihayet sıra en küçüklerine gelip de o da bir şey yapamayınca, hasta baba, yatağından tekrar en büyük oğluna emretti:

“Şimdi bağı aç ve sopaları teker teker kır, bakayım!..”

Bu, gayet kolay bir işti. Pek kısa bir zamanda, bütün değnekler kırılmıştı. O vakit baba:

“Ne demek istediğimi anladınız değil mi?” dedi.

**“Ancak topluluklar, yıkılmaz kuvvetler meydana getirir.”
Veya “Toplum, kuvvet sağlar.”**

ARSLAN, TILKI VE HAYVANLAR

Bir vakitler Arslan, fena halde hasta ve ölmek üzere olduğu haberini ortalığa salarak, hayvanların, inine gelip, kendisinin son arzu ve vasiyetlerini dinlemelerini istemişti. Haberi duyan Tilki, mağaranın kapısına gelerek, epeyi bir zaman içeriye kulak kabarttı. Bu arada, önünden bir Koyun içeriye girmiş, az sonra da, bir Buzağı onu takip etmişti. Bu masum hayvancıklar, Krallarının son arzusunu yerine getirmek üzere emre itaat maksadıyla geliyorlardı. Derken, Arslan iyileşmiş olacak ki, mağarasının kapısı ağzında belirdi ve bir zamandan beri orada durmakta olan Tilki'yi görünce, gürleyen bir sesle:

“Niçin sen de içeriye gelip hörmetlerini bildirmedin” diye Tilkiye sordu:

Tilki, gayet nazik ve masum bir eda ile:

“Haşmetmeapları'nın yüksek aflarına sığınırım ama” diye cevap verdi. “Ziyaretinize gelmiş bulunan diğer hayvan kardeşlerimin ayak izlerine dikkat ettim de... Yerde, içeriye giren bir sürü tırnak izi olduğu halde, dışarıya çıkanın ki hiç görünmüyor. O girenlerin dönüşüne kadar burada bekleyeceğim. Çünkü ancak onlar çıktığı

takdirde, ben de içeriye girebileceğim. Aksi halde, açık havada kalmayı tercih ediyorum!”

“Düşman tuzağına düşmemek, tekrar selamete çıkmaktan çok daha kolaydır.”

EŞEĞİN BEYNI

Arslan ile Tilki, bir gün, beraberce avlanmaya çıkmışlardı. Arslan, Tilki'nin tavsiyesi üzerine, eşeğe bir haber göndererek, aileleri arasında bir akrabalık kurmaya karar verdiğini ve bu mesele üzerinde görüşmek üzere, çağrıldığı yere gelmesini bildirdi.

Eşek, hanedan ailesiyle akraba olma tasavvurunun bile, yarattığı o coşkun seviçin içerisinde, randevu yerine, neşeden uça uça geldi. Fakat, daha oraya ayak basarken, Arslan üzerine atılıp onu haklayıverdi. Sonra Tilkiye dönüp:

“Bana bak!” dedi. “İşte öğle yemeğimiz hazır. Şimdi, sen onun başında bekleyeceksin, ben de, sabah uykuma gideceğim. Ama şayet dönüşüme kadar, bir tek yerine dokunmak cesaretini gösterirsen, bir anda aynı akibete uğrayacağından doğrusu sana acırım.”

Bu sözlerden sonra Arslan, sabah uykusuna gitti ve Tilki, parçalanmış avlarının başında beklemeye başladı. Fakat pek uzun bir zaman bekledi, bekledi, bekledi. Nihayet, Efendisinin gelmediğini görünce, sabrı tükenmiş bir halde, Eşegin beynini yerinden çıkararak afiyetle bir güzel yedi.

Saatlerden somra Arslan dönüp de tam ziyafete başlayacağı sırada, meselenin farkına varınca, korkunç bir kükreme ile:

“Çabuk bana cevap ver!” diye sordu. “Bunun beyni nerede? Onu ne yaptın?”

Tilki, sesine gayet masum bir ifade vererek:

“Beynini mi, buyurdunuz Efendimiz?” dedi, “Beynini içi boştu. Zaten dolu olsaydı sizin o tuzağa düşer miydi hiç?”

“Hazırcevaplık çok kere işe yarar.”

KEDİ HANIM

İlahlar, bir tarihte, yaradılışın değişip değişmeyeceği üzerinde çetin bir münakaşaya tutuşmuşlardı. Jupiter, “Değişir”, Venüs, “Değişmez” diyordu. Nihayet, hangisinin doğru düşündüğünü anlamak üzere Jupiter, bir Kediyi, güzel bir genç kız haline sokarak, kendisini yakışıklı bir delikanlı ile evlendirdi. Parlak bir nikah merasiminden sonra, gelin ile güvey ziyafet sofrasına oturdular. Olayı, dikkatle takip eden Jupiter, Venüs’e dönerek:

“Şuna bak!” diye konuştu. “Ne kadar terbiyeli yiyor değil mi? Kim derdi ki, şu güzel genç kız, dün sadece bir Kedi idi? Hayır hayır, yaradılış, işte pekala değişebiliyormuş, meğer...”

“Telaş etme, dostum” diye Venüs onun lafını kesti. “İşin esasını şimdi anlayacağız.”

Sonra derhal temin ettiği bir fareyi, oda kapısından içeriye bırakıverdi.

Şimdi, her iki ilah da, hadisenin sonunu merakla beklemekteydiler. Farenin, oradan oraya koşuşunu gören gelin, üstündeki o muhteşem kıyafetine rağmen, ziyafetteki hiç kimseyi gözü gör-

meksizin, bir deli gibi yerinden fırlayarak farenin üzerine atıldı. O zaman Venüs:

“Gördün mü, dostum?” dedi.

“Tabiat, daima hükmedecektir.”

SÜTÇÜ KIZ İLE KOVASI

Genç Sütçü Kız, başının üzerindeki, içi süt dolu kovasıyla, pazara gidiyordu. Yolda ilerlerken, satacağı sütün parasıyla, neler yapabileceğini hayal etmeye başladı. Kendi kendisine:

“O para ile, karşımızdaki çiftlikten tavuklar alacağım” diyordu. “Onlar, her sabah, sıcak sıcak yumurtalar yumurtlayacak. O taptaze yumurtaları, Rahip’in karısına satacağım. Sonra da, o par aile, kendime bir güzel elbise ile şapka alacağım. Eh!... Onrası keka... Güzel kıyafetimin içinde, Pazar yerine bir gittim mi, yanıma koşmayan genç kalmayacak. Hele Alis!!! Alis beni o halde bir görsün, kimbilir nasıl kiskanacaktır! Ama ben aldırış etmeyeceğim. Tam önünden geçerken, şöyle bir, başımı kaldırıp:

Ve... başını kaldırır kaldırmaz, kova yere yuvarlanarak içindeki bütün süt de, olduğu gib idökülüp gitti.

Böylece, yere dökülen sütle beraber, yok olan hayallerinin derin kederi içinde, eve dönüp, her şeyi annesine anlattığı zaman, annesi:

“Tabi yavrum” diye kendisine cevap verdi:

“Civcivlerinin sayısına, yumurtalar açılmadan evvel inanamamalsın.”

AT İLE EŞEK

At, yolda zarif ve rahat bir tırıs yürüyüşle giderken, sırtındaki yükün ağırlığı altında ezilerek zorla hareket edebilen Eşek, duyduğu büyük yorgunluk içinde:

“Keşke senin yerinde olabilseydim. At Kardeş” diye adeta inledi. “Ne güzel yüksüz ve rahat yürüyorsun! Sadece zarif bir semerin var. Yapacak hiçbir şey yok ve mükemmel doyurulmaktasın.”

Fakat, tesadüfen ertesi günü, muazzam bir muharebe oldu ve At, günün son hücumunda, ölüm halinde yaralandı. Dostu eşek, gün kavuşurken yoldan geçtiği sırada onu, son nefesinde yerde hareketsiz yatar bulunca:

“Yanılmışım, kardeşim” diye ona acıyarak baktı.

“Yaldızlı tehlikede bulunmaktansa, emniyette hizmetkar olmak evladır.”

MEDDAH İLE KÖYLÜ

Bir panayır zamanı, bütün hayvanların se taklitlerini yapmak suretiyle halkı kahkahadan kırıp geçiren bir Meddah vardı. Gene böyle panayır halkını katıla katıla güldürdüğü bir gün, son numara olarak öyle bir domuz yavrusu sesi çıkarttı ki, herkes onun cebinde bir domuz yavrusu taşıdığı zannına düştü. Fakat halkın arasından çıkan bir köylü:

“Bari bir damlacık benzese...” diye ortaya atıldı. “Yarına kadar bekleyin de ben size, nasıl domuz sesi taklidi yapılır göstereyim.”

Zaten keyiflenmiş olan millet bu söze de kahkahalarla güldü ve geçip gittiler. Fakat köylü, kendisi bu mevzuda geçip gitmediği için, ertesi günü ortaya çıkıp halkı sükuta davet ettikten sonra, domuz sesini taklide başladı ama, bu sesi duyanların hepsi, ısıklık çalıp onu susturmaya, üzerine taşlar atmaya başladılar. Ne kadar susturmak istiyorlarsa o, taklidi yapmakta o kadar ısrar ediyordu. Nihayet:

“Sersemle!” diye kalabalığa bağırdı. “Neyi ısıkladığınıza bir bakın.”

Ve sözlerinin sonunda, ceketinin altından, bağırması, için mütemadiyen kulağını sıkmakta loduğu domuz yavrusunu çıkartıp halka uzattı.

“İnsanlar, ekseriyetle taklidi alkışlar, hakikiyi taşlarlar...”

İHTİYAR KADIN İLE ŞARAP TESTİSİ

Bunu daima hatırlamalısınız ki, yaşlı kadınların canı, arada bir şarap içmeyi ister. İşte böyle ihtiyar bir kadıncağz da, yolda giderken, uzaktan, yolun üstüne bırakılmış bir şarap testisi görmüştü. Hemen yanına giderek, belki içinde şarap bulurum ümidiyle saplarına sarılıp yukarı kaldırdı. Fakat ne gezer... Bir damla bile yoktu. Onu oraya bırakanlar, sonuna kadar içmişlerdi. İhtiyarcık, testiye yere bırakmadan evvel burnuna götürüp uzun uzun koklayarak:

“Ohhhhh!...” diye söylendi.

“Zevk vasıtalarınız, nice hatırayı yeniden canlandırır.”

TILKI İLE KEÇİ

Fena bir şans eseri olarak Tilki bir gün, kendi başına çıkamayacağı kadar derin bir kuyuya düşmüştü. O sıralarda oradan geçmekte olan bir Keçi, kuyunun içindeki sesleri duyup ne olduğunu görmek için uzandığı vakti, Tilki ile karşılaşınca hayretle sordu:

“Orada ne yapıyorsun, Tilki Kardeş?”

Tilki, hemen heyecanla:

“Aaaaaa!. Duymadın mı sen?” diye cevap verdi. “Büyük bir kuraklık olmak üzereymiş... Onun için bari buraya sığınayım da, istediğimi kadar içebileyim, dedim. Nasıl, sen de benim gibi buraya gelmez misin? Haydi atla!...”

Keçi bu tavsiyeyi pek yerinde ve isabetli bularak teklifi kabul etti ve hemen kuyunun içine atladı. Fakat, ayakları yere değer değmez, kurnaz Tilki, keçinin sırtına sıçrayıp boynuzlarının ucuna da basarak kendisini o kuyudan dar kurtardı. Oradan uzaklaşırken:

“Hoşça kal dostum” dedi. “Bir dahaki sefere daima şu sözü hatırla:

“Sıkıntıya düşmüş arkadaş sözüne, sakın itimat etme.”

HAYVANLARIN GÖNDERDİKLERİ ELÇİLER VE HEDİYELER

Çok, çok eski zamanlarda, dokuz başlı, üç gövdeli, yüz metre boyunda bir canavar kırallığını ilan etmiş. Yardımcılarıyla bütün ülkelere haberler göndermiş. Vergileri on misli çoğalttığını, bütün hayvanlarla tanışmak istediğini bildirmiş.

Bu dokuz başlı, üç gövdeli, yüz metre boyundaki canavar, Afrikanın en yüksek dağında yaşıyormuş. Oraya yakın olan ülkelerdeki bütün hayvanlar, toplu bir şekilde canavarın huzuruna gitmişler. Çeşitli hediyeler götürmüşler, Sadakatlarını bildirmişler. Uzak ülkelerde yaşayanlar ise toplanmışlar. Zekası, kurnazlığı ve güzel konuşmasıyla tanınan maymunu elçi seçmişler. Kocaman on çuval altını hediye olarak götürmesini rica etmişler. Maymunun bu hediyeleri tek başına götürmesine imkan olmadığı için eşeği, katırı, atı ve deveyi ona yardımcı seçmişler.

Maymunla birlikte, hediye kervanı aynı gün yola çıkmış. Birkaç saat sonra arslanla karşılaşmışlar. Durumu ona da anlatmışlar Arslan, hediye kervanı ile beraber gitmek istemiş. Yolda onları hırsızlara karşı müdafaa edeceğini söylemiş. Hepsi bu teklife memnun olmuş.

Birkaç gün böylece ol almışlar. Büyük bir nehrin kıyısına geldikleri zaman arslan:

-Kendimi çok hasta hissediyorum, demiş. Sizinle beraber gelemeyeceğim. Çuvallardaki hediyelerden payıma düşeni verin de, siz yola devam edin.

Hiçbirisi, hediyelerin içinde arslanın payı olmadığını iddia edememiş. Korkuyla titreyerek, çuvalları yere indirmişler. Arslan çuvallardaki altınları görünce, gözleri parlamış, korkunç bir şekilde kükreyerek:

-Bütün bunlar benim!... demiş. O karlı dağdaki dev de kim oluyormuş!... Bütün hayvanların kiralı benim!... Ben ölmedikçe, hiç kimse kiral olamaz!...

Kervandaki hayvanlar itiraz edememişler. Korkmuşlar. Canlarını kurtarmak için, oradan süratle uzaklaşmaktan başka çare bulamamışlar.

TARLAKUŞU İLE YAVRULARI

İlkbaharın başlangıcında bütün kuşlar yumurtalarının üzerine oturup yavru çıkartırlarken, bir tarlakuşu vaktini zevk ve eğlenceyle geçirmiş. Bu en önemli görevini hatırlamak bile istememiş. Fakat, yazın ortalarına doğru akli başına gelmiş. Telaşla yumurtlamış ve mevsim geçmeden yavrularının çıkmaları için Allaha dua etmeye başlamış.

Endişe ve üzüntüyle geçen günlerden sonra yavrular birer birer yumurtalardan çıkmışlar. Sararmaya başlayan buğday saplarının arasında neşeli çığlıklar atmaya başlamışlar.

Yavrular biraz büyüyünce, anne tarlakuşu yavaş yavaş onları yalnız bırakmaya başlamış. Tarlalarda ve bahçelerde dolaşarak, yavrularına yiyecek aramış.

Yaz mevsiminin sona ermek üzere olduğunu gören anne tarlakuşu, bir sabah yuvasından ayrılırken, yavrularına:

-Tarlaya gelip gidenlerin konuşmalarına dikkat edin! Diye tembih etmiş. Döndüğüm zaman bana anlatırsınız.

O gün, tarlanın sahibiyle oğlu gelmişler. İhtiyar adam buğdayları dikkatle gözden geçirdikten sonra oğluna:

-Buğdaylar olgunlaşmış, demiş. Bu akşam, köydeki dostlarımıza git de, yarın sabah ekinleri biçmek için yardımımıza gelmelerini rica et! Mevsim geçiyor... Ekinler bozulmasın...

Bu konuşmadan sora baba ile oğul tarladan uzaklaşmışlar.

Akşama doğru yuvasına dönen anne tarlakuşunu yavruları büyük bir heyecanla karşılamışlar. O gün işittiklerini bir kelime dahi unutmadan anlatmışlar.

Anne tarlakuşu, bütün gün uğraşıp, topladığı yiyecekleri yavrularına yedirdikten sonra, sakın bir sesle:

-Şimdilik üzülecek hiçbir şey yok! Demiş. Daha birkaç gün burada yaşayabiliriz. Yalnız siz, tarlaya gidip gelenlerin konuşmalarını dikkatle dinlemeyi ihmal etmeyin. Bir tek kelimenin bile benim için önemi büyüktür...

Ertesi sabah, anne tarlakuşu yine yuvasından ayrılmış. Yiyecek bulmak için, uzaklara doğru kanat çırpmış. Akşam olurken yuvasına döndüğü zaman, yavrularını bir gün önceki gibi büyük bir heyecan içinde bulmuş. İçlerinden en akıllı olanı, o günkü olayı şöylece anlatmış:

-Bugün de aynı iki adam geldi anneciğim! Buğdaylara baktılar. İhtiyar olanı, genç olana: "Biçme zamanı geçiyor, dedi. Köydeki dostlarımız, ricamıza aldırış etmediler. Yardıma gelmediler. Bu akşam akrabalarımıza git. Yarın sabah, tırpanlarını alıp yardıma gelmelerini rica et.

Anne tarlakuşu, sakın bir sesle:

-Şimdilik üzülecek hiçbir şey yok yavrularım, demiş. Yarını da rahat rahat yuvamızda geçirebiliriz. Sözlerimi unutmayın! Yarın

tarlaya yine gelecek olurlarsa, konuşmalarına dikkat edin. Akşama bana anlatırsınız.

Ertesi sabah anne tarlakuşu yine yuvasından ayrılmış. Birkaç saat sonra çiftçiyle oğlu gelmiş. Tekrar buğdayları gözden geçirmişler. İhtiyar adam, oğluna:

-Akrabalarımız da yardıma gelmedi, demiş. Yarın sabah annenle kardeşini de yanımıza alıp, erkenden buraya gelelim. Gücümüz yettiği kadar çalışırız. Artık biçme işini ne zaman bitirsek, bahtımıza... Daha çok gecikmeyelim... Buğdaylar bozulacak...

Anne tarlakuşu, akşam yuvasına dönünce, yavrular onu yine heyecanla karşılamışlar. O gün işittiklerini bir kelime dahi unutmadan anlatmışlar. Anne tarlakuşu, büyük bir üzüntüyle:

-Yavrularım!.. demiş. Artık kendimize yuva yapacak başka bir yer arama zamanı geldi.

Bu sözlerden sonra, havanın kararmış olmasına aldırış etmeden, hep beraber uzaklara göçetmişler.

“Bir iş yaparken kendinden başkasına güvenme.”

İYİLİK MELEĞİ İLE ÇİFTÇİ

Bir çiftçi, her sene hasat mevsiminden sonra talihsizliğinden, hava şartlarının iyi olmadığından şikayet edermiş. Bilgisizliğini ve tembelliğini kabul etmek istemezmiş.

Bu devamlı şikayetler sonunda Allah, İyilik Meleğini çiftçiye göndermiş.

İyilik meleği, çiftçiye:

-Derdin nedir? Diye sormuş. Niçin böyle ağlıyorsun?

Çiftçi, derin derin iç çektikten sonra:

-Ben talihsiz bir insanım!... diye şikayet etmiş. Hava şartları dilediğim gibi olsaydı, aldığım mahsul mükemmel olurdu. Halbuki, bütün bir kış yetecek kadar bile buğday toplayamadım.

İyilik Meleği, kendisini tanıtmış, aldığı görevi anlatmış ve:

-Önümüzdeki sene dilediğin gibi hava şartları olacak, diye vaatmiş.

Çiftçi sözlere son derece sevinmiş. Gelecek ekim mevsimini sabırsızlıkla beklemeye başlamış.

Sonbahar ve kız göz açıp kapayıncaya kadar geçmiş. İlk bahar gelmiş. Çiftçi, ümitle tarlasını sürüp, buğdayını ektikten sonra, her

gün değişik şeyler istemeye başlamış. Bazen yağmur yağmasını, bazan da havanın güneşli olmasını istiyormuş. Bazı günler hem yağmur, hem de güneş diliyormuş. İyilik meleği de bu istekleri derhal yerine getiriyormuş. Çiftçinin tarlasına yağmur yağarken, diğerlerinkine yağmıyormuş.

Böylece koskoca bir ekin mevsimi geçmiş. Çiftçi, yine eski senelerdeki gibi bir mahsul almış. Diğer çiftçiler ise, bol ve mükemmel bir mahsul almışlar. O günden sonra çiftçi bir daha hava şartlarından şikayet etmemiş.

“Bize lazım olanı Allah, bizden daha iyi bilir.”

ARSLAN İLE GEYİK

Günün birinde hayvanların kraliçesi olan dişi arslan ölmüş. Hayvanların kiralı olan erkek arslan, ikinci bir emre kadar matem tutulacağını bütün ülkeye ilan etmiş. Bu emre itaat etmeyenlerin cezalandırılacağını da bildirmiş.

Kraliçe, ormanın çiçeklerle bezenmiş en güzel ve yerine, muhteşem bir törenle gömülmüş. Kralını emri gereğince herkes matem tutmaya başlamış. Fakat bir hayvan bu emre itaat etmemiş. Bu da, bütün geyik nesline düşman dişi arslanın öldüğüne sevinen, erkek geyikmiş. İntikamının alındığını düşünerek tatlı tatlı tebessüm ediyormuş.

Düşmanları onu gülerken görmüşler. Derhal arslana bildirmişler.

Arslan sonsuz bir öfkeye kapılmış. Kraliçenin ölümüne sevinen bir hayvanın varlığına tahammül etmesine imkan yokmuş. Adamlarını göndererek, geyiği yanına çağırtmış. Korkunç bir kükreyle:

-Emrime rağmen gülüyor muşsun, demiş. Kraliçenin ölümüne seviniyor musun? Böle bir suçun cezasını biliyorsun... Ölümünden ölüm beğen!..

Geyik akıllı bir hayvanmış. Bu korkunç öfkenin karşısında ge-
rilememiş. Tebesüm ederek şu şekilde cevap vermiş:

-Boşuna öfkeleniyorsunuz!... Gülmüş olduğumu saklamıyorum!
Bilakis, size açıkça bildiriyorum!... Fakat, bunun sebebini öğrenince
sizin de memnun olacağınızı biliyorum!...

Arslan, sonsuz bir merakla:

-Neymiş bunun sebebi? Diye kükremiş.

Geyik, tebessüm etmeye devam ederek:

-Yuvamın nerede olduğunu herkes gibi siz de biliyorsunuz,
diye sözlerine devam etmiş. Kırılıçemizin mezarına çok yakın bir
yerde yaşıyorum... törenden birkaç sata sonra, mezarın yanından
geçerken, kırılıçemizi eski günlerdeki gibi genç, güzel ve kuvvetli
bir halde çiçeklerin önünde uzanmış olarak gördüm. Yüzünde
memnun ve mutlu bir ifade vardı. Önünde saygı ile eğildim. Bu
sevincinin sebebini sordum. Bana şu şekilde cevap verdi: "Benim
burada oturduğuma bakma!... Burada duran vücudumdur!...
Ruhum şu anda cennette dolaşiyor!... Billur gibi derelerin, renk
renk çiçeklerin arasında, meleklerle kolkola geziyor!... Kırılıçemin
da ilerde buraya geleceğini bana söylediler!... Mesut ve memnun
görünüşümün sebebi budur!... Vücudum burada biraz kaldıktan
sonra, ruhumla buluşmak üzere cennete gidecek!..." Kırılıçemizin
bu sözleri beni de sonsuz bir mutluluğa sürükledi. Sevencimden
ne yapacağımı şaşırdım. Bu güzel haberi size vermek için buraya
gelmeye hazırlanıyordum. Adamlarınız beni yakaladılar. İşte gülü-
şümün sebebi budur.

Arslan, geyiğin sözlerinden pek memnun kalmış. Onu cezalandırmayı unutmuş. Çeşitli hediyeler vermiş. Diğer yırtıcı hayvanlara da emrederek, geyiklere fenalık yapmamalarını emretmiş.

“Güzel söz, güler yüz ve korkunç düşmanı bile yola getirir.”

ARSLAN, KURT VE TİLKİ

Hayatının son günlerine ulaşan bir arslan, ihtiyarlıktan kımıldayamaz hale gelmiş. Romatizmadan bütün mafsalları ağrıdığı için avlanmak için yuvasından çıkamıyormuş. Genç ve kuvvetli olduğu günleri hatırlayarak acı gözyaşları döken arslan, yardımcıları komşu ülkelere yollamış. Bütün doktorların huzuruna getirilmesini emretmiş.

Bu ilaçlar, arslanın midesini bozmaktan başka bir işe yarmamış. Bu sonucu gören arslan da onları ağır cezalara çarptırmış.

Aradan günler geçmiş. Arslanın hastalığı çoğalmış.

Tilkiye bir meseleden dolayı kızgın olan kurt, düşmanından intikam almak için fırsatın çıktığına inanarak arslanın ziyaretine gitmiş. İnanırdıcı bir sesle:

-Sizin hastalığınıza ancak tilki çare bulabilir, demiş. O, dünyanın en usta doktorudur. Böyle hastalıklar onun için bir çocuk oyuncağından farksızdır.

Eski gençlik ve kuvvetine kavuşabilmek için her çareye başvurmaya hazır olan Arslan, adamlarını göndererek, tilkiyi yanına getirtmiş. Korkunç bir kükreyle:

-Dünyanın en usta doktoru olduğun halde, niçin buraya gelmedin? Demiş. Hasta olduğumu duymadın mı?

Tilki, bu oyunun kendisine kurt tarafından oynandığını anlamış. Fakat belli etmemiş. Kurnaz bir tebessümle:

-Seyahatten bu gün döndüm, diye cevap vermiş. Aylardan beri uzak diyarlarda dolaşıyordum. Adamlarınız geldiği zaman, ben de yol yorgunluğuna aldırış etmeden, huzuruza gelmek için hazırlanıyordum.

Tilkinin verdiği cevaptan memnun kalan Arslan, yumuşak bir sesle:

-Haydi beni muayene et, demiş. Bakalım ne tavsiye edeceksin...

Tilki, doktor olmadığı halde, bilgisizliğini belli etmemeye çalışarak, arslanı dikkatle muayene etmiş. En sonunda:

-Senelerce önce böyle bir hastalığa rastladığımı hatırlıyorum, demiş. Bu hastalığın bir tek çaresi vardır. Genç bir kurtu kesip etini yemek ve kürkünü sıcak sıcak sırtınıza geçirmek. Bu tedaviye bir ay devam edecek olursanız, eski günlerinize kavuşacağınıza yemin ederim.

Bu sözleri işiten kurtun gözleri korkuyla irileşmiş. Fakat, kaçmaya fırsat bulamamış. Arslanın yardımcıları onu hemen yakalamışlar. Kafasını kesip, etini arslana ikram etmişler. Derisini de hırka gibi sırtına giydirmişler. Tilki de, bu karışıklıktan faydalanarak kaçmış. Uzak ülkelerde gizlenmiş. Arslan ölünceye kadar meydana çıkmamış.

“Başkası için fenalık düşünmeyiniz. Ayın fenalık kendi başınıza gelebilir.”

EŞEK İLE SAHIPLERİ

Bir bahçivanın yanında çalışan bir eşek, daima sahibinin kendisini sabahları erken uyandırmasından şikayet edermiş. Bu devamlı şikayetler mukadderatı çok üzölmüş. Eşegin sahibini değiştirmiş.

Eşek o günden itibaren, bir dericinin yanında çalışmaya başlamış. Fakat, kısa bir süre sonra eşek yine sahibinden şikayet etmeye başlamış. Sirtına yüklenen ıslak derilerin pis kokuları midisini bulandırıyormuş.

Bu devamlı şikâyetler Mukadderatı tekrar üzmüş. Eşegin sahibini değiştirmiş. Eşek, o günden itibaren bir kömürçünün yanında çalışmaya başlamış. Fakat kısa bir süre sonra eşek yine şikâyetlerine başlamış. Artık Mukadderatın tahammülü kalmamış. Öfkeli bir sesle, eşeğe:

—Durumundan memnun olmayan bir tek sen mi varsın? Diye çıkışmış. Daima seninle mi meşgul olacağım?

O günden sonra eşek ölünceye kadar kömürçünün yanından ayrılmamış.

ÇİFTÇİ İLE OĞULLARI

Çiftçi bir gün tarlada, anlar öleceğini.
Üç oğlunu, çağırır ve der ki:
-Bir altın madeni, bu topraklar,
Değerini bilin, size kalan mirasın.
Hazineyi içinde saklar, ama bulmak zor,
Çünkü sırrı anlatan ne bir taş var, ne kazık.
Cesaret! Talih sizden yana;
Akıllı olursanız, bütün kapılar açık.
Benden size nasihat, taşa toprağa dokunun,
Her karışını defalarca kazın.
Çiftçi ölür az sonra.
Elde kürek, kazma, bel;
Oğullar, olurlar tek bir el.
Kızgın güneş altında,
Bütün tarla taranır,
Aylar geçer aradan,
Hâlâ altın aranır.

Ne yazık ki, bulunamaz altın!
Düşünerek yarını, gayret veren baba,
Ölümünden sonra ulaşır amacına.
Emek verilen topraklar, bolca mahsul vermiştir.
İleri görüşlü ihtiyar, düşüncesinde haklıdır.
İnsan için hazine, çalışmada saklıdır.

KARGA İLE GÜVERCİNLER

Karga, konmuş bir dala,
Gaklar, keder içinde.
Der ki, bizim budala:
-Yaşar refah içinde,
Bir güvercin taşır taç;
Ne dertlidir, ne muhtaç,
Ne ona atarlar taş.
Güzel kafesine kurulum,
Bizi küçük görür, taşlarlar;
Az ötsek göze batar;
Bozarlar, yuva yapsak.
Karga, başlar coşmaya;
Hayal peşinde koşmaya.
Bir anda başkalaşır;
İyimser bir his taşır:
-Üzölmekte haksızım,
Güvercinden yok farkım.
Rastık çeker kaşıma,

Süzgün, süzgün bakarım.
Başıma, tüyler takarım;
Tüylerimi boyarım,
Bir güvercin rengine;
Benzeyerek zengine,
Eğlenceye doyarım!
Karga takar takınır,
Mağrur mağrur bakınır.
Bakışları donuğu;
Bu acayip konuğu,
Güvercinler süzerler.
Gak! Deyince sezerler;
Yeltendiği oyunu.
Derhal karga soyunu,
Kafeslerinden atarlar.
Tüylerini yolarak,
Gagalanmış olarak,
Sürüsüne katarlar.
Soydaşları köpürüp:
- Bizi üzersin, a sersem!
Aklar sürüp, kılık mı değiştirirsin?
Ne suç var karamızda?
Kalmadı tadın, tuzun.
İşi yok aramızda, senin gibi soysuzun!

TILKI İLE LEYLEK

Bir gün tilki, leyleği davet eder yemeğe,
Sofrasına bin şahit lâzım, sofraya demeye.
Kurnazlığı cimrinin, ikramından bellidir.
Sunar çorbasını, düz bir tabak içinde.
Bin şahit lazımdır, buna çorba demeye,
Gözlükle de aransa, bulunmaz bir şey içinde.
Tilki, başlar yemeye;
Yalar tabağı diliyle.
Bayan leylek, uğraşa dursun yemeye,
Belli ki, bu bir hile!
Kurarak öç almayı,
Günün birinde der ki, tilkiye:
-Hep birlikte buyurun bana yemeğe.
Tilki, kibar sözlerle pot kırmaktan sakınır.
Ev sahibi leyleğe, nazik tavır takınır:
-Dostlarımla birlikte, arzunuza uyarım,
Yaptığınız davetten, memnuniyet duyarım!

Gelir mis gibi kokular, ocaktaki bir etten.
En önde bay tilki, bayan leylek kolunda,
İşler artık yolunda!
Evdeki hesap, ne yazık ki uymaz çarşıya.
Aç tilkiler, hüsrarla gelir karşı karşıya:
Uzun bir şişe içinde sunar leylek etleri,
Bir sürü aç oburun, seyre değer halleri,
Yalanarak bakarlar; ne el girer, ne burun.
Aç kalırım diyerek, leylek duymaz endişe.
İster kaplar sürahi, ister olsun bir şişe.
Boş dönmeyen gagayı derinlere daldırır.
Kolayca lokmayı boğazına kaldırır.
Tilkilere gelince, yemek olur bir afet,
Görmemiştir hiç biri, böyle zalim ziyafet!
Kabahatini ortaya çıkarmak olur, şikâyet,
Tilki için önemli, ününü muhafaza etmek.
Dostları ve bay tilki, çaresiz yutkunurlar.
Kıstırarak kuyruğu, evin yolunu tutarlar.
Hile kötü rehberdir, gitmeyiniz peşinden.
Ders almanız daima mümkündür benzerinden.

MEŞE İLE KAMIŞ

Meşe, der ki kamişa:

-Hakkınız var, siteme.

Düşünmemiş yaradan,

Biraz olsun sizleri.

Görünüyor açıkça.

Bakın, cılız melteme!

Başınızı eğdirir,

Islak kuma değdirir.

Sırtınıza konunca,

Tarla kuşu yük olur;

Derdiniz, büyük olur.

Bir dağ gibi,

Dayanırım her zora;

Poyraz denen bir deli,

Yaprağımda tanyeli.

Haddine mi? bir boran,

Kımıldatsın dalımı!
Düşkünleri korumak,
Bizde, eski bir âdet.
Barınmanız gölgemde,
Sizin için saadet!
Bir huzura yabancı,
Yağmur, çamur her şeye;
Mahkûm olmak, ne acı!
Kamış, der ki meşeye:
-Acımanız, pek yersiz.
Çünkü bora, kar, tipi,
Bizim için, değersiz.
Topraklara serilmek,
Vermez asla eziyet,
Alçak gönüllülük ile eğilmek;
Aksine, bir meziyet!
O sırada, çıkar,
Bir fırtına, bir boran!
Kamış, ince bir eda,
Vererek ses tonuna:
-Bırakalım konuşmayı,
Biz boranın sonuna.
Dört taraftan eser yel,
Birbiriyle yarışır!

Dağlar, taşlar kararır;
Engin ufuk karışır!
Toz, dumanın içinde,
Kapanırken gözleri,
Meşe ile kamışın işitilmez sözleri.
Canlı, cansız ne varsa,
Her biri bir köşeye,
Sığınırlar son anda.
Sendeleyen meşenin, direnmesi boşuna;
Zorladıkça kökünü boran, fırtına,
Koca gövdesi, gerildikçe gerilir;
Kırılarak dalları, birden yere serilir!
Küçük kamış, iki kat bir sipere büzülür,
Yel durunca, böbürlenene koruyucusuna üzülür.

MİDE İLE ORGANLAR

Öfkelenir organlar,
Mide için biri der:
-O yardımdan ne anlar?
Hakkımızı gasp eder.
Kapılarak ümide,
Koşarız hep birlikte;
Engel olur bir mide;
Bozar düzen, dirliği.
Biz ekeriz o, biçer;
Sayemizde yer, içer!
Aç kalanlar doymalı,
Mideyi aç koymalı.
Ağız döner kilide,
Hiddet kaplar dili de.
Doğru dürüst kalp atmaz,
Lokmalara diş batmaz.
Burun almaz hiç koku.

Mide denen bir toku,
Çekmeden bir suale,
Getirirler aç hale.
Günler geçer aradan,
Hastalıktan, yaradan,
Deri kemik olurlar;
Bin güçlükle solurlar.
En nihayet dipdiri,
Kalmak için her biri,
Tutulacak bir yolu,
ğrenirler hayatta.
Gövde, ayak, baş, kolu;
Görmek için rahatta,
Bl nmekten yılarak,
Düşmanı dost kılarak,
Bir amaç için çalışın.
Mide gibi ğ t p,
Fedak rca yol g d p,
Yaşamaya alışın!

AĞUSTOS BÖCEĞİ İLE KARINCA

Yakacaksınız, yiyeceksiz geçecek bir geceyi,
Dertli dertli düşünür bir ağustos böceği!
Bir düzlüğe varınca,
Bakar bir sürü karınca.
Kimi buğdayı elden ele veriyor,
Kimi ıslak yiyeceği güneşe seriyor;
Kimi tane sürüyor,
Kimi de iş başına hızlı yürüyor.
Ağustos böceğinin tak, deyince canına,
Dayanamaz, seslenir karıncaya:
-Karınca kardeş, verir misin bana biraz yiyecek?
Bakar sitemle ağustos böceğine, karınca:
-Bizim gibi, dağda, taşta terleyip,
Bütün bir yaz yiyecek toplayıp,
Girseydin ya bir kışa!
Kendindedir bütün suç;
Boştur açılan el, avuç!

Ağustos böceği, der ki:

-Toplanırdı canlılar,

Etrafıma bir küme;

Neşe içinde, katılırdı türküme.

Timbırdatır sazları,

Zevk duyarak birlikte,

Geçirirdik yazları.

Kaldı mı ki hiç vakit?

Düşünmeye bir kışı!

Karıncada, böceğin ne kederli bakışı,

Ne de yanık sözleri uyandırır acıma.

Der ki:

-Şakrak dostuma,

Ne lâzımdır yiyecek?

Vardır güzel endamı,

İstemez de giyecek;

Eşi, dostu görmeli hoşluğunu boyunun.

Madem yazın şakıdın, kışın sıra oyunun!

ASLAN İLE SIVRİSİNEK

Sivrisinek, aslana bir gün küstah sesiyle,

Der ki:

-Mübarek soyunla övünürsün ha bire;

Soruyorum, elinden bana karşı ne gelir?

Mağrur aslan sustukça, sivrisinek dikelir:

-Kavga et ki alasin ölçüsünü boyunun,

Tırnak batır, pençe at işi budur soyunun!

Bir kadında da ondan var; belki daha yamanı,

Hiç olmazsa diletir kocasına "Aman!"ı.

Senin pençen bir elek, onunla toz elenir;

Yelen, bir anda toz, toprağa belenir.

Kükreyişin korkutur ancak öküz, ineği,

Geçeyim de hücumla anla sivrisineği!

Bir ok gibi saldırır, tiz borusunu çalarak,

Sonra tüysüz burnuna aslanın, konarak,

İğneden bir süngüyle başlar delik delmeye.

Gücü yetmez aslanın, ona karşı gelmeye:

Pençeleri, dişleri olur korkunç bir satır,
Narasını yükseltip ufuklara uzatır.
Sessiz kalır dünyanın ova, orman, korusu,
Sivrisineğin susmaz hücum borusu!
Para etmez kabaran korkunç yele, pazısı,
Belli olur aslanın kara alın yazısı.
Gözü yılar gücünün yarattığı dumandan,
Sivrisinek marş söyler, sanki galip kumandan!
Kahramanın ne yazık uzun sürmez neşesi,
Bir tuzakta son bulur üzüntülü tiz sesi.
Acı gelir ayrılmak, dünya bahçe, bağından,
Kurtulması imkânsız örümceğin ağından.
Düşmanın nefesi ensesinde gezince,
Hayatının sonuna erdiğini sezince,
Der ki:
Talihin önüme açtığı yol, garip yol;
Sen, aslanı kaçır da örümceğe bir yem ol!
Ölümün de demek ki, varmış şeref, şanlısı,
Böylesini istemez hiç bir dünya canlısı!

TAVŞANLA KAPLUMBAĞA

Övünerek der ki, tavşan:

-Var mı benimle yarışan?

Yoktur ağır kabuğum,

Ayağıma çabuğum.

Uzun yollar kısalır,

Kuşlar, ardımda kalır!

Kaplumbağa, büzülmez,

Siteme de üzülmez.

Hoş karşılar olayı, der ki:

-Vardır kolayı,

Böbürlenme boşuna.

Hedefimiz son ağaç!

Lâfı terk et koşuna,

Adımları haydi aç!

Meydan böyle okunur,

Söz tavşana dokunur.

İsrarak dudağı, der ki:

-Sırtın bir dağa benzer,

Adımını zor atarsın,
Bir de caka satarsın,
Küstahlığın büyüktür.
Yol almadan bir karış,
Nasıl biter, gör, yarış!
Tilki, hakem seçilir,
Bir düzlüğe geçilir.
Bir yer bulur serince,
Endişeyi atarak,
Tavşan çime yatarak,
Uyku çeker derince.
Rakibinin işine,
Kaplumbağa sevinir,
Canı takıp dişine,
Yorulmadan yarışır.
Mağrur tavşan ayılır.
Zor hedefte varışı,
Kaplumbağa yarışı,
Çünkü almış sayılır.
Akını son akındır,
İlerdeki söğüde,
Bir karıştan yakındır.
Biz gelelim öğüde:
Hasma kıymet verelim,
Amaca tez erelim.

DAVETLİ KÖPEK

Bir gün çiftçi eş, dostu davet eder evine,
Tok köpeği bakar ki bir soydaş aç, ininde;
Der ki ona:

-Bu akşam bizde yersin yemeği;
Sofra dolu, beyimin methe değer yemeği.
Göreceksin yemeğin hazır tatlı, tuzlusu,
Ferahlatır içini içkilerin buzlusu.

Köpek, hülya içinde der ki:

-Kötü şansım açılır,
Ziyafete koşayım, etten nasıl kaçılır?
Yemeklerden geldikçe hoş kokulu bir buğu,
Köpek, mutfak içinde sallar cılız kuyruğu.
Gözü aşçının gözünde, ağzı hasret bir tada,
Ayaklara dolaşır zavalıcık ortada!
Görürler ki, soysuzda hududunu var aşma,
Bir tekmeyle atılır pencereden yanaşma.

Yediği bir kötekten suratını asarak,
Eve doğru çaresiz koşar feryat basarak.
Bir soydaşı der:
-Çıkardın mı ziyafetin tadını?
Seni andık bütün gün gıptayla adını,
Ev sahibi kim bilir ne saygılı, ne kibar,
Aşçının da nasıldır, gösterdiği itibar?
Efendili, uşaklı bir istikbal göreni,
Bekler elbet kapıda bir de teşyi töreni!
Köpek, kaşır başını bir yandan da sekerek,
Saçmalayan köpeğe der ki, bir ah çekerek:
-Sarhoşluktan törenin baş, sonunu bilemem,
Böyle konuk olmayı bir dosta hiç dilemem.
Meçhulümdür, pencere, kapı yara bereden,
Girip çıktım bir yandan, lâkin bilmem nereden!

EŞEĞİN ASLANLIĞI

Eşek, aslan postunu bir gün sırtı giyerek,
Kurda, kuşa ormanda ben aslanım diyerek,
Korkunç nâra fırlatır, tozu katar dumana;
Bir aslandır gözünü toz, topraktan yumana!
O an çıkar aksilik, hızlı sahra yelinden;
Kahramanın bir anda postu gider elinden:
Uzun kulak, sivri baş, tırmalayan sesiyle,
Görününce cascavlak anlaşılır bu hile.
Birleşerek kaçanlar değnek, topuz kaparlar;
Bu yalancı aslanın yuvasını yaparlar!
Gerçek olmayan bir güç, boş bir gayedir;
Büyük olmak, ün salmak varsa kendinde, payedir.
Düşmeyelim dersiniz pençesine aslanın;
Hayat boyu kavgada gerçek güce yaslanın.

YARASA İLE GELİNCİK

Yere düşer bir gün, uçan yarasa,
Zavallıyı alır derin bir tasa.

Gelinciğin gözü, taze etinde,
İsteğinden vazgeçmesi çetin de!

Yarasaya der:

-Kuşları hiç sevmem!
Koymazsınız yeryüzünde bize yem!
İyisi mi, bunu fırsat bilerek,
Öç alayım hemen seni yiyerek!

Yarasa der:

-Ben kuş değilim, ama
Gagam çalmaz ekmeğinden bir dilim,
Zarar vermez bir hayvanım, memeli;
Sana hizmet, gönlümün tek emeli!
Gelincik, niyetinden cayarak,
Salıverir onu hayvan sayarak.
Başka bir gün, yine düşer tuzağa,

Kaçmasına imkân yoktur uzağa.

Gelincik der:

-Hayvanlara öfke duyarım,

Tuttuğuma acımadan kıyarım!

Yarasacık, yapar tilki oyunu,

İnkâr eder öz cinsiyle soyunu:

-Nerem hayvan?

Kanadım var, bir kuşum;

İspat eder sözlerimi uçuşum.

Gelinciğin hıncı sona ermiştir,

Kuşu affa karar vermiştir.

Hayatınız için doğru karar veriniz,

Değiştirin her an çürük bir dalı;

İşinize uygun hali seçiniz.

AVCI İLE ASLAN

Ava çıkan bir avcı, ustadır ok atmada,
Fayda görmez hayvanlar bu belâya çatmada.
Sinmek için deliğe kaçışarak solurlar,
Av olmadan avcıya, gözden uzak olurlar.
Yalnız cesur bir aslan, meydan okur yılmadan;
Korkutamaz, der kimse, beni mağlûp kılmada.
Avcıya der:
-Eğer yiğitsen dövüşmeyi dilerim;
Yenemezsen, adını yeryüzünden silerim.
Avcı, gerip yayını ilk okunu değdirir,
Omzunu aslanın bir tarafa eğdirir.
Sonra der ki:
-Geriye aldirtayım sözünü,
Attığım ok haberci, bekle şimdi özünü!
Birinciden alınca aslan derin yarayı,
Kaçmak için inine hiç geçirmez arayı.
Tilki, bakıp aslana der:

-Ayıp senin soyuna!

Yiğitlikte görmüşüz efendimi boyuna.

Ormanda fil, kaplanın karşısına çıkarsın,

Avcı ne ki? Yetişir bir pençede yıkarsın!

Aslan, der ki:

-Lâfın boş, bir saniye duramam,

Böbürlenip canıma, kendim pusu kuramam!

Habercisi böyleyse, kendi nasıl bir düşün?

Aptallıktır sonunu beklemek dövüşün.

ASLAN İLE YABAN DOMUZU

Güneş kaynar ovanın toprağında, taşında.
Aslan, yabandomuzu bir kaynağın başında,
Su içmeye arzulu karşılıklı duruyor;
İkisinin de belli dudakları kuruyor.
Kim ilk önce içecek serin kaynak suyundan?
Aslan bu, hiç geçer mi atadan kalma huyundan?
İnatçının biridir, gitmez yaban domuzu;
İş kavgaya gelince kolay silker omuzu.
Birbirini kovalar, haydutların sövüşü;
Sonra başlar pençe, diş; ölüm dirim dövüşü!
Başlarını bir ara çevirirler geriye:
Ne görsünler, yaklaşmış akbabalar beriye,
Bekliyorlar hasretle güzel bir kır şöleni;
Gagalayıp anında yutacaklar öleni.
Kavgacılar, anlayıp birbirine bakışır,
Aslan der ki:
-Şu an bize barış yapmak yakışır,
Yem olmayarak, gösterilecek akıldır.

KURT İLE KÖPEK

Sürü köye dağılmış; inek, koyun sağılmış.
Rüzgâr sanki pusuda, bir kıpırtı yok suda.
Vakit gece yarısı, sesi çıkmaz ovanın,
Bağda hiç bir kovanın, vızıldamaz arısı!
Yaklaşan bir kurdun, yassılaştırmış avurdu.
Düşünceli yürüyor, yalnız köpek havlıyor.
Kurt, der gamsız köpeğe:
-Geç vakitler hayrola, koyulmuşsun bir yola?
Köpek, der:
-Ay çıktı mı, köy canımı sıktı mı?
Boş durmaktan sıkılır,
Dağ, bayırda gezerim.
Kurt, der:
-Görünce seni, içimi bir merak alıyor:
Tosun gibi halini, kim bilir ne sağlıyor?
Yoksa doyup yattığın, nimetini tattığın,
Cennetten bir belde mi?

Kıskanmamak elde mi?

Köpek, der ki:

-Yazları, geçiririm çaylarda,

Kışın soğuk aylarda, hissetmem ayazları.

Ne ağrım var, ne sızım, beyzadeden farksızım,

Altımda sıcak döşek, çekmem açlık kaygısı!

Beğendinse halimi, peşime düş gidelim,

Barındığım çiftlikte, dostumu yedireyim;

Bağlandığım kapıya, seni takdim edeyim.

Kurtta duraklar yerinde,

Çünkü değer gözüne,

Köpeğin boynundaki çürüme.

Köpeğe der:

-Sözüne bir diyeceğim yok, ama

Çözülmüştür muamma.

Talih beni hor görür,

Karnım aşı zor görür.

Yalçın dağlar vatanım,

Kar, tipi de yorganım.

Ben bir özgür kurdum,

Yok, tasması boynumun!

İNSAN İLE KIR TANRISI

Kır Tanrısı dost olur, bir gün yolda insanla.
Gökyüzünden toprağa düşse soğuk bir damla,
Duymuş gibi derinden kara kışın donunu;
Adam hohlar büzerek parmağının ucunu!
Tanrı der ki, adama:
-Bir açıp, bir kaparsın;
Parmakların ağzında, öyle neler yaparsın?
Cevap verir yoldaşı:
-Kırlar soğuk bir yazı,
Hohlamakla hissetmem vücudumda ayazı.
Önlerine az sonra konur gayet sıcak aş,
Üfleyerek yoldaşı, göstermeden bir telâş,
Başlayınca yutmaya Kır Tanrısı şaşırır;
Duyduğu bir şüpheyi sözleriyle taşırır:
-İki ayrı zıt işe ağzının bir emeği;
Bu sefer de üflersin sıcak olan yemeği!
Adam, der ki:

-Eğer, soğutmazsam aşımı,
Ağzım yanar, belâdan, kurtaramam başımı,
İnsanoğlu naziktir, kaynar yemek yiyemez.
-Desene ki, işine bir dost işi denilmez;
Tanrı olsan bir yardım bekleyemem senden,
Uzak olsun dostluğun benden!
Kaypak huylu ağzından,
Sıcak ile birlikte demek çıkar soğuk da.
Gezmektense seninle, kalmak iyidir bir başıma!

İHTİYAR ASLAN

Aslan halsiz; diş, tırnağı sökülmüş,
Sağrısında parlak tüyü dökülmüş.
Yelesinden sinekleri kovamaz,
Değil kaplan, bir pilici boğamaz!
Aptal karga, gagayla sırt delerek,
Korkak geyik tos vurmaya gelerek,
Her birisi öç almaya koyulur,
Zavallının yüzü, gözü oyulur!
Sıra gelir bir gün alık eşeğe,
Sınır yoktur taşıdığı neşeye.
Var gücüyle bir çifte de o sallar,
Ah çekerek aslancağız topallar.
Eşeğe der:
-Dostu olmaz düşenin,
Sayısı çok sırt, sağrıma üşüşenin!
Bilirim ki artık keder, gam yersiz;
Güçsüz aslan, bir koyundan değersiz,

Madem pençem kuvvetini yitirir,
Düşmanlarım işini tez bitirir!
Üzöldüğüm, senin gibi bayağı,
Bir eşeğin tahammölsüz dayağı,
Düşmanıma böyle talih dilemem,
Ölsem bile lekesini silemem.

TILKI İLE KÖYLÜ

Avcılar, tilkinin peşine düşünce,
Zavallıyı çaresiz alır kara düşünce!
Can kaygısı ile dili çıkar bir karış,
Bitebilir ölümle şüphesiz bu yarış!
Saklanacak delik yok, düz yol ovalar.
Avcıların yaptığı amansız bir akındır,
Bereket ki, köylünün kulübesi yakındır.
Tilki, soluk soluğa der:
-Avcılar kovalar, köylü dayı yardım et!
Sakla beni, kaybedeyim izimi!
Pişmanlıkla sonraları dövmeyeyim dizimi!
Köylü, der ki:
-Dost için esirgemem yardımı,
Üzülürüm hainler etrafını sardı mı?
Emin yerdir kulübem, gizler zalim soyundan,
Biraz sonra avcılar kulübeyi görürler,
Sormak için tilkiyi kapısına yürürler.
Köylü dayı, alamaz kendisini oyundan,
Çünkü gelir aklına bir tilkinin yaptığı:

Tavukları boğduğu, piliçleri kaptığı,
Daha nice halleri gözlerinde canlanır.
Avcılara baktıkça kinle heyecanlanır.

Adamlar der:

-Bir tilkiyi buralarda gördün mü?

Köylü, sözde yok deyip savuşturur diliyle,
Bir yandan da yerini işaretler eliyle.
İnanarak avcılar ihtiyarın sözüne,
Her birisi bir yana dağılarak koşarlar,
Şanslı tilki, selâmete kavuşur.

Tilki, çıkar delikten kurtarınca postunu,
Elbette ki istemez görmek baba dostunu,
Yanaşmadan şükrana, başvurmadan bir söze,
Sıvışırken köylüyle birden gelir göz göze.

Köylü, der ki:

-Görmedim ben senin gibi nankörü!

Ben canını kurtardım, ama
Sen, bir teşekkürü çok görürsün,
Selâm bile vermeden uzaklara yürürsün!

Tilki, der ki:

-Azizim, sen inandır bir körü;
Ağzından çıkanla ellerin birbirine uymadan,
Nasıl şükran beklersin hiç utanç duymadan!
Yüzdürmeyi diledin biraz önce derimi,
Haber verdin göz kaşla düşman gibi yerimi!

NEHİRDEN SU İÇEN TİLKİLER

Bir yaz günü tilkiler, harareten susarlar,
Su içmeye varınca nehirden korkarlar.
Taşkın bir sel köpüğü, akıntısı sürükler;
Sert rüzgârın soluğu hiç durmadan körükler!
Gösterişe hevesli kabadayı bir tilki,
Korkaklara bağırır:
-Nehir kuyu değil ki!
Aranızda yok mudur, yiğit olan biriniz?
Sonra birden dalıp der:
-Suya böyle giriniz!
Tilki yanar zavallı, yiğitlik ateşinde.
Atılınca çılgın dalgaların bağrına,
Dört ayağı andırır cılız birer küreği,
Kopuk dümen kuyruğu, küt küt atar yüreği.
Artık elden kaçmıştır çoktan ucu yuların,
Sürüklenir bir anda ortasına suların!
Soydaşları haykırır:
-Sen ki yiğit bir ersin,

Bırakarak bizleri nerelere gidersin?
Korkun yoktur, biliriz akıntıdan, boradan;
Bari göster sığ yeri, su içelim oradan!
Palavracı anlar ki, suların yok şakası,
Azrailin eline geçmiş iki yakası.
Hâlâ yiğittir, ama sanmayın ki dövünür;
Başı suya gömülü, son anda da övünür:
-Arkadaşlar bekleyin, yolum kısa nehirden,
Bir iş için acele istiyorlar şehirden!
Dönüşümde söylerim içilecek yerini;
Anlarsınız nere sığ, neresidir derini!

EŞEK İLE ASLANIN AVI

Günün erken vaktinde eşeği de alarak,
Ava çıkar bir aslan, ormanlara dalarak.
Birçok keçi ilişir gözlerine bir ara,
Çok korkunçtur, ama saklanılan mağara.
Eşeğe der aslan:
-Ben düşündüm bir pusu,
Kapıdayım olmasın, yüreğinin korkusu.
Mağaraya hücum et, çıkanları tutarım,
Ayırarak hisseni kalanı ben yutarım.
Saldırarak ok gibi, eşek panik yaratır,
Keçilere girecek başka delik aratır!
Aslana da gün doğar, orman eşsiz beldedir;
Oynatmadan kılını yağlı nasip eldedir!
Eşek fırlar delikten hengâmenin sonunda,
Eda vardır yiğitçe narasının tonunda.
Der ki:
-Avin kendisi değil, namı asıldır;

Beğendin mi düşmanı kaçırışım nasıldır?

Aslan der ki:

-Tozlanan gözlerimi silmesem,

Doğrusuya bir eşek olduğunu bilmesem,

Korkacaktım ben bile, anırtılı borundan;

Kaçacaktım attığın çiftelerin zorundan!

Seni iyi bilene karşı sakın övünme,

Mahcubiyet duyarsın para etmez dövünme.

BORA İLE GÜNEŞ

Bora tutmuş dağ, taşı;
Selden ağlar çay, dere.
Kavakların dik başı,
Alın koyar yerlere,
Ulu çınar inilder!
Azametli bora der:
-Soyum şanlı bir bora,
Başvurarak her zora,
Dilediğimi yaptırır,
Nehre yollar saptırır,
Kaybederek dal, budak;
Ölü yatar çam, meşe!
Göz atarak güneşe,
Sonra büker bir dudak.
O sırada bir yaya,
Çıkar yayla yolundan.
Korkunç rüzgâr yüzünden,

Sarılmıştır paltoya.
Bora soluk keserek,
Zehir gibi eserek,
Güneşe der övünerek:
-Bakalım kim güçlü,
Kim daha sert kayadan?
Toprak kara, gök koyu,
Üstündeki paltoyu,
Kim attırır yayadan?
Er meydanı ovalar!
Bitirirken bu sözü,
Dal yaprağı kovalar,
Görmez olur göz gözü.
Sığınarak bir dama,
Kuşlar arar kovuğu,
Yelin artar soğuğu!
Bora, şaşkın adama,
Yakarak sürünür,
Kamçılar doya doya,
Lâkin yolcu paltoya,
Daha beter bürünür.
Güneş çıkar buluttan,
Yüzü güler umuttan,
Korkunç borayı,

Tatlılıkla dindirir;
Kuşu dala bindirir,
Cennet yapar engini.
Tatlı emre uyararak,
Yolcu güven duyarak,
Yük taşımaz yol boyu,
Atar ağır paltoyu.
Emri aşka dayatan,
Güneş günün galibi,
Çünkü güven yaratan,
Güler yüzün sahibi.

EŞEK İLE AT

Köylü gider pazara, önündedir eşegi,
Hayvan ağır meşeyi, taşıyamaz bir ara.
Yollar uzun dağ, bayır; yara olur sağrısı,
Sirtında kalmaz hayır, artar vücut ağrısı.

Yanındaki tombul at,
Bir gözdeden çok rahat,
Yüksüz, gölge sürüyor;
Tıkır tıkır yürüyor.

Eşek der ki:

-At kardeş, bana biraz acı!

Yemi benden bol yersin,

Güzel çullar giyersin.

Sahibin tıpkı öz anan;

Ne sırtına taş yükler,

Ne değnekle dürtükler!

At, kendine dert yanan yoldaşına aldırılmaz;

Başını bile kaldırmaz.

Merak nesine, derdi yok;
Sırtı kalın, karnı tok!
Eşek diker nalları,
Ahı tutar ölünün,
Elbette ki köylünün,
Yerde kalmaz malları;
Aktarılır ata yük,
Başa gelen dert büyük;
Sopa sırtı çürütür,
Yürüttükçe yürütür.
Sırtına vurur yükü,
Hiçbir zaman affetmez,
Hayat zalim olanı.

KURT İLE EŞEK

Otlamaya koyulur bir gün eşek çayırd,
Sezdirmeden avına kurt gözetler bayırd.
Felaketi hisseden eşek mahsus topallar;
Kuyruk, kulak düşürür, yorgun yorgun baş sallar!
Aşmasına kurt avın fırsat koymaz geçitten,
Hemen koşar yanına atlayarak bir çitten:
-Yazık olmuş, vah sana!
Derdin ne, anlatsana?
-Sorma, sakat ayakla adım adım sekerim,
Çivi kadar dikenden ne acılar çekerim!
Biliyorum, gelişin değil senin boşuna;
Yuvarlacık sırt, sağrım elbet gider hoşuna.
Yiyeceksen, ye beni;
Çok körpedir bende et,
Olsun sana afiyet.
Yalnız var bir dileğim,
Dilin derde çatmasın;

İnce dişli ağzına sivri diken batmasın.
Yaklaş, onu aliver;
Sonra rahatça yiyiver!
Ayağını kaldırır kurt, kanarak sözüne,
Eşek atar çiftely budur diye gözüne.
Ağız kanlar içinde, kurt dişleri dökerek,
Der ki, kendi kendine, bir köşeye çökerek:
-“Benim gibi serseme nedir böyle bir sopa,
Bir kerecik olsun bak katıldığın soy sopa;
Atadan kalma işinde gördün mü ki bir zorluk?
Kasaplığa devam et, nene lâzım doktorluk!”

TİLKİ, ASLAN VE KURT

Toplanarak ormanın bir gün kurdu, katırı;
Yapmak için sözleşip bir komşuluk hatırı,
Hasta olan aslanı ziyarete giderler,
Yokluğuna tilkinin efendisi içerler,
-“Tilki nerede?”

Deyip de küstaha hesap sorunca,
Hüküm sürer sessizlik karanlık boyunca.
Haset duyan alçak kurt, kaçırmadan fırsatı,
Der ki:

-Ulu efendim, ormanın ayı, kurt, atı;
Kralımızı yürekten Tanrı gibi sayarlar;
Yolunuzun üstüne postlarını yayarlar.
Yalnız nankör bir hain, kendisini hiç yormaz;
Tilki denen saygısız, hatır sayıp hal sormaz!
Tilki, duyar dışardan bu insafsız sözleri,
Kafasına koyarak kurda bir ders vermeyi,
Kükremeye aldırılmaz, duymaz olur hiddeti;
Yumuşatmak isteyip aslandaki şiddeti,

Huzuruna girerek yere kadar eğilir.

Der:

-Kralım, kulunuz kıymet anlar, hak bilir;

Bu bir cinsten hayvana lütfen hayat veriniz!

Düşündü mü hiç biri, nasıl geçer derdiniz?

Hâlbuki ben dağ, bayır harap ettim kendimi,

Kavuşturmak diledim sağlığa efendimi.

Derman sordum günlerce rastladım sa her kime,

Başvurmaktan bıkmadan bir bir hoca, hekime;

Dedim, orman kralı nasıl olur biçare?

Hayvanlar hep bir ağızdan:

-Buldun mu, bari derde bir çare?

Tilki:

-Hekimlerden birisi,

Dedi, eşsiz ilâçtır yüzülmüş kurt derisi!

Geç kalmadan kralımız, kanlı posta sarının;

Efendisi kalınız başımızda yarının!

Bulununca bir çare başa çorap örülür,

Tereddütsün bir anda kurdun işi görülür,

Tilki, gülen bir yüzle dostlarını süzerek,

Tamamlar zaferini son sözünü düzerek:

-Varken işin çaresi, çıkarmadan kavga,

Hatadır kralımı sürüklemek savaşa,

Uyup atasözüne bırak kötü huyunu;

Kazma kuyu kimseye, kazan olur kuyunu!

HEKİM İLE HASTA

Çok hekime başvurur, kuruntulu bir hasta,
Koyar aynı teşhisi bakanlar ilk anda:
-Ölüm yoktur sonunda, yalnız uzun derdiniz.
Hasta demez birine:
-Bana ümit verdiniz.
Yetinmesi imkânsız kalır, hekim sözüne,
Baktırmaya koyulur son bir uzman gözüne.
Hekim der ki:
-Kurtarmak, mucizedir postunu;
Zor çıkarsın yarına, çabuk gör eş, dostunu!
İkindiye bırakma vasiyeti yazmayı,
Unutmasın uşaklar mezarını kazmayı!
Artık tası, tarağı topla, günün dolmuştur,
Kısacası bu işte bir gecikme olmuştur.
Açıklar zalimce, hekim ölüm hükmünü!
Hasta görür birçok uzun haftayı,
Yılı bulur kör, topal ahirete gitmeden.

Karşılaşır hekimle bir gün vâde bitmeden,
Beti, benzi kül gibi, belli hasta üzgündür;
Nekahetin verdiği halsizlikle süzgündür.
Hekim der ki, bakarak tutmaz olmuş dizlere:
-Hoş gelmişsin, ne haber, ahiretten bizlere?

Adam der ki:

-İlaçmış öbür dünyanın suyu,
Bırakmadı üstümde bir hastalık eseri,
Meğer cennet ne hoşmuş, zevk içinde yüzülür,
Bu ahirettekilerin yalnız biri üzülür.

Tanrıya der Azrail:

-Hekim kullar azmada,
Ömürleri uzatan reçeteler yazmada.
Saygısızlar, ne hakla işimize karışır,
İşimi engellemekte birbiriyle yarışır!
Yaptıkları yetkisiz geciktirme yüzünden,
Görmez olduk bir hayır son yılların güzünden.
İzin verin listeye adlarını yazayım,
Birkaç günde topunun mezarını kazayım!
Anladım ki, sana edecekler fenalık;
Tanrı ile Azrail, arasında var birlik.
Koyacaklar adını ahiretlik listeye.
Karşı koydum kızarak böyle haksız isteğe:
-Hekimlikle dedim, yok, biçarenin ilgisi,

Çağırmayın, dünyada size yarar bilgisi.
İspatına gelince, ben bir şahidim;
Sıhhatimle daha çok, yeryüzüne aidim.
İncelemek hüneri göstermeden bünyemi;
Bir an önce hayattan sürüvermiş künyemi.
Hatâsını çarçabuk düzelttiniz bereket;
Sayenizde dünyaya tekrar ettim hareket.
Sözlerime inanıp hakikati bildiler;
Af dileyip adını hekimlikten sildiler!

ASLAN İLE BOĞA

Aslan, bir boğayı öldürmeyi kurmuştur,
Fırsatsızlık yüzünden teşebbüsü durmuştur.
Bir gün, der ki içinden:
-“Güççe onun kadarım;
Tanrı için yalandan tuzak koyun adarım.
Aldanarak yemeğe davetime kurulur,
Bir dalgınlık ânında can evinden vurulur.”
Ev sahibi, boğayı karşısına almıştır;
Adak olan koyunu methetmeye dalmıştır.
Boğa bakar ki, inde ne kuzu var, ne koyun,
Lâkin hazır kap, kacak meydandadır bir oyun.
Kasap dizmiş sıraya, leğen, kebab şişini;
Boğa baba dostunun anlar adak işini.
Kaptırmadan tuzağa kaçır kafa, kolunu;
İn kapısı dışında sağlar dönüş yolunu.
Kestirmeden yönelir cankurtaran dereye.
Ev sahibi seslenir:

-Böyle hemen nereye?

Eden mi var kötülük?

Nem kaparsın buluttan,

Mahrum etme dostunu,

Şeref veren umuttan!

Boğa der ki:

-Dizili inin şişi, leğeni;

Sonuna erdirir, ona baş eğeni!

Vay haline hem güçsüz, hem akılsız doğanın;

Niyeti yok törene katılmaya boğanın!

YAŞLI KADIN İLE HEKİM

Bir fakir gözlerinden hasta olur bir zaman,
Günden güne etrafı kaplar sanki bir duman!
Şifa için çaresiz, gözden çıkararak parayı,
Davet eder hekimi, geçirmeden arayı.
Hekim, der ki:
-Gözünüze inmiş ağır bir nezle,
Merhem sürüp gayet sıkı saracağım bir bezle.
Yalnız ricam, bu sargıyı bir gün sonra çözünüz;
Kör olmaktan, ağrısından kurtulacak gözünüz!
Sonra adam, asıl işin icrasına koyulur,
Gözü bağlı hastasının malı, mülkü soyulur;
Hekim, kısa bir zamanda ne bulduysa aşırır.
Gözünü açan kadın, manzaraya şaşırır:
Ortalık bir yangın yeri, ne çömlek var, ne bakır;
Hırsız hekim sayesinde evin içi tam takır!
Ücretini talep için gün vardırılmaz haftaya,
Adam koşar çekinmeden kurtardığı hastaya.

Yaşlı kadın inkâr edip, vermeyince parayı,
Bulmak düşer mahkemeye hak yoluyla arayı.

Hâkim der ki, kadına:

-Niçin haktan şaşarsın?

Bu adamın yardımıyla sağlam gözlü yaşarsın!

Kadın der ki:

-Ona, niçin para vereyim?

İsterdim ki, devasıyla bir şifaya ereyim.

Gözlerimi eskisinden kötü etti bu hekim!

Çağırmadan önce kendisini nitekim

Hiç değilse evimde ben, halı, kilim görürdüm,

Elim, gözüm mallarıma değe değe yürürdüm.

Şimdi ise bundan bile mahrum halde yaşarım;

Yalancının davasına bakmanıza şaşarım!

TAVŞANLA KURBAĞA

Tavşanların, bir gün canı sıkılır,
Korka korka yaşamaktan bıkkılır.
-Dünyada yok, derler, bizden yüreksiz;
Derdimiz çok, sevincimiz süreksiz.
Kurdu, kuşu peşimize takılır;
Soyumuza korkak gözle bakılır,
Kuvvetimiz yetmez bile kediye,
Madem böyle, yaşayalım, ne diye?
Uzun ömrün cefasından yılarak,
İntihara gölde karar kılarak,
Boğulmanın bir plânı yapılır,
Birçok tavşan kayalara dizilir.
O sırada sesler gelir etraftan,
Kurbağalar suya atlar duvardan.
Tavşanlardan biri der ki:
-Kendimize gelip, bu karardan cayalım;
Dünyamızdan tavşanları kim kovar?

Bizden daha korkakları demek var!
Giremedim, diye korkup bir bağa,
Kıyıyor mu hayatına kurbağa?
Boş yere neden canımıza kıyalım?
Bahtımızdan biz de hayat umalım.

HIRSIZ ÇOCUK İLE ANASI

Okulundan bir çocuk, başlar eşya çalmaya,
Bir gün kalkar sıradan, gizlice kalem almaya.
Ertesi gün bir çanta, başka gün tahtahtası;
Aşırmanın nihayet olur bir gün hastası!
Çocuğunun yaptığı hırsızlığı ayıplamayı,
“Sakin çalma!”, diye öğüt vermeyi,
Halden memnun anası, aklına bile getirmez,
İkaz eden olsa da kulağına lâf girmez.
Aylar geçer aradan, çocuk olur bir hırsız,
Yakalanır suçüstü günün biri hayırsız.
Ellerini bağlayıp götürürler asmaya,
Ardı sıra anası başlar feryat basmaya.
Döver durur göğsünü, ama geçer iş işten,
Çok sevgili evlâdı dönmez ipe gidişten!
Yolda kadın üzgündür, dalar derin bir gama,
Oğlu der ki:
-Bırakın, son sözüm var anama!

Delikanlı bir anda askerleri yararak,
Annesinin yanına kızgınlıkla koşarak,
Dişleriyle koparır bir kulaktan memeyi,
Boş görür hıncından, son bir söz söylemeyi.

Kadın der ki:

-Az utan, bunca yıllık anayım,
Bir de acı hakaret derdine mi yanayım?
İşlediğin ağır suç günahına yetmez mi?
Beni sakat bırakman, seni mahcup etmez mi?

Oğlu der ki:

-Namusu, doğruluğu övseydin,
İlk çaldığım kalemi gördüğün gün dövseydin;
Ne ben bugün bir ipe sürüklenip giderdim,
Ne de seni kulaktan böyle mahrum ederdim!

- SON -